

Fredagen den 27 januari

Kl. 09.00–11.12

§ 1 Meddelande om återrapportering från Europeiska rådets möte den 3 februari

Talmanen meddelade att *tisdagen den 14 februari kl. 13.00* skulle återrapportering från Europeiska rådets möte den 3 februari äga rum.

§ 2 Meddelande om återrapportering från Europeiska rådets möte den 9–10 mars

Talmanen meddelade att *tisdagen den 14 mars kl. 13.00* skulle återrapportering från Europeiska rådets möte den 9–10 mars äga rum.

§ 3 Meddelande om återrapportering från Europeiska rådets möte den 22–23 juni

Talmanen meddelade att *tisdagen den 27 juni kl. 13.00* skulle återrapportering från Europeiska rådets möte den 22–23 juni äga rum.

§ 4 Senaste dag för avlämnande av propositioner

I enlighet med 9 kap. 3 § riksdagsordningen hade talmanen föreslagit att propositioner som regeringen avsåg skulle behandlas under innevarande riksmöte och för vilka särskild tidpunkt inte var föreskriven skulle avlämnas *senast tisdagen den 21 mars*.

Kammaren biföll detta förslag.

§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Talmanen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
prot. 2016/17:14 för torsdagen den 19 januari från näringsutskottet och
prot. 2016/17:18 för tisdagen den 24 januari från miljö- och jordbruksutskottet.

§ 6 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2016/17:224

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:224 Papperslösa barn
av Christina Høj Larsen (V)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 24 februari 2017.

Stockholm den 24 januari 2017

Justitiedepartementet

Anders Ygeman

§ 7 Anmälan om faktapromemoria

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2016/17:FPM59 Förordning om kontroller av kontanta medel *KOM(2016)*
825 till skatteutskottet

*Svar på
interpellationer*

§ 8 Svar på interpellation 2016/17:204 om brott mot äldre

Anf. 1 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Lars-Arne Staxäng har frågat mig om jag avser att återkomma till riksdagen med några konkreta förslag på hur brott som begås mot äldre ska motverkas.

Polismyndigheten arbetar kontinuerligt med att utveckla det brottsbekämpande arbetet. Den så kallade Circagruppen i Polisregion Väst har ett nationellt ansvar för att samordna polisens arbete mot seriebrott som riktas mot just äldre och personer med funktionsnedsättning. I uppdraget ingår att identifiera misstänkta gärningsmän, initiera samordning av brott och ärenden, utreda brott, bistå med metod- och verksamhetsstöd till andra utredningsgrupper och arbeta brottsförebyggande. För att effektivisera det brottsutredande arbetet har Polismyndigheten också beslutat om en nationell modell för brottsamordning som har införts under 2016.

Polismyndighetens nationella bedrägericentrum har de senaste åren haft ett nära samarbete med Pensionärernas Riksorganisation och Sveriges Pensionärsförbund för att försöka förhindra bedrägerier mot äldre. Till sammans har man drivit projektet Försök inte lura mig, för att öka medvetenheten hos äldre om hur de kan upptäcka och skydda sig mot bedrägeribrott.

Vad beträffar den förra regeringens straffmättningsreform syftade den till att höja straffen för allvarliga våldsbrott. Reformen har i de flesta fall fått ett otillräckligt genomslag, och den lagstiftningsmetod som kom till

användning har blivit föremål för kritik. Därför har regeringen den 22 december 2016 beslutat om en lagrådsremiss som innebär att åtgärder nu vidtas för att säkerställa att syftet med 2010 års reform bättre förverkligas. Dessa åtgärder består i att straffskalorna skärps för vissa allvarliga våldsbrott.

Prot. 2016/17:62
27 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 2 LARS-ARNE STAXÄNG (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för svaret. Det finns minst två anledningar till att jag har tagit upp denna viktiga frågeställning. Den första är att jag tycker att det är fruktansvärt fegt och fult att utnyttja den faktorn att äldre personer ofta får sämre sinnen och förutsättningar att röra sig ledigt samt att muskelstyrkan försämras. Att det då finns människor som utnyttjar denna möjlighet att tillskansa sig värdeföremål eller med andra bluffmetoder lura äldre ser jag som helt avskyvärt.

Den andra anledningen är att jag har noterat att det har blivit allt vanligare att äldre människor råkar ut för precis denna typ av brott, om man går några år tillbaka. Även om det är farligt att använda statistik ibland, eftersom man kan jämföra olika saker, går det inte att komma ifrån att några av dessa brott blir vanligare än de var förr.

Jag tänker på brott som utförs på ett sådant sätt att man på olika sätt lurar sig in hos en äldre person. Här arbetar man ofta i par, där den ene distraherar och den andre gör olika tillgrepp.

Jag tänker även på de rena överfallsbrotten, där en gärningsman gör ett snabbt tillgrepp mot en äldre person för att sedan i lugn takt fly därifrån.

Jag tänker också på alla de bluffbrott som många äldre utsätts för och där gråzonen, inte minst inom it, är svår att beivra – ibland på grund av att det är svårt att bevisa att brott har förekommit.

Av denna anledning ansåg Alliansen 2010, precis som redan har sagts, att straffen för denna typ av brott skulle skärpas. Därför tror jag att det är bra att man nu har infört en nationell modell för brottssamordning, eftersom det inte är helt ovanligt att det är just utländska ligor som specialiserar sig på denna brottstyp. Här är det mycket viktigt att sätta ett tydligt stopp och lagföra dessa personer.

Det är också bra att regeringen har beslutat om en lagrådsremiss, vilket tydligen gjordes i december. Det innebär att man vidtar åtgärder för att säkerställa att syftet med den gamla alliansreformen från 2010 bättre förverkligas. Det betyder med andra ord att straffskalorna för vissa brott skärps.

Jag är, som statsrådet märker, inte rädd för att ge beröm när det behövs. Inte minst inom detta område tror jag att det finns mycket att göra.

När detta är sagt tycker jag att det är synd att man inte skriver in att det är ett allvarligare brott när en äldre person eller en annan värlös person utsätts för brott. Det har både jag och mitt parti skrivit motioner om tidigare. Jag tror att det skulle vara av stort värde i domstolar när brottet ska värderas om man faktiskt tar in en sådan faktor.

Jag vill alltså tacka statsrådet för interpellationssvaret. Jag ser att det finns en ambition, att man vill försöka lösa dessa brott.

När det gäller förtroendet för polisen, som vi ska debattera senare i dag, är det också någonting som tyvärr kommer att drabba denna typ av brott. Man får göra kraftiga prioriteringar, och det är inte alls säkert att polisen

ens kan åka ut när denna typ av brott har begåtts. Jag har fått många vittnesmål om detta.

Jag vill därför gärna ha en debatt om det kan vidtas olika åtgärder för att denna typ av brott ska kunna beivras bättre och snabbare.

Anf. 3 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag delar Lars-Arne Staxängs avsky mot åldringsbrott. Jag delar också i huvudsak hans analys av vikten av brottsamordning och ett samordnat arbete mot dessa brott.

Däremot är jag lite mer tveksam till de statistikuppgifter som förs fram här. Det stämmer att denna typ av brott ökade för några år sedan. Men under de senaste åren har vi sett en kraftig minskning. Tack vare det samordnade arbetet, tack vare ett antal fällande domar och tack vare ett tufft arbete mot de utländska ligorna har vi minskat antalet åldringsbrott med uppemot 20 procent.

Minskningen har varit störst i Västsverige, Lars-Arne Staxängs egna hemtrakter. Det beror på att det nationella samordningsansvaret för denna typ av brott är placerat i Västsverige. Jag vågar hävda att man i Västsverige också har varit bäst på det förebyggande arbetet, nämligen att ta tid av de begränsade polisresurserna för att tillsammans med de två stora pensionsorganisationerna åka ut och vara med på möten runt om i Västsverige för att informera åldringar om hur de bäst kan skydda sig och hur de bäst kan se till att de inte låter sig luras av dessa dubiösa gärningsmän. Detta ger resultat både på lagföringssidan med många fällande domar genom bra polisarbete och i att allt färre äldre utsätts för denna typ av brottslighet. Det är naturligtvis mycket glädjande.

Däremot får vi inte slå oss till ro med att vi har sett en minskning, utan denna brottslighet måste fortsätta minska. Och jag deltar gärna i en fortsatt debatt med Lars-Arne Staxäng om vilka de effektivaste åtgärderna för att få en fortsatt minskning kan vara.

Anf. 4 LARS-ARNE STAXÄNG (M):

Herr talman! Jag tackar för svaret, men tyvärr är jag inte helt övertygad om att detta räcker.

Jag tror att vi ska undvika att slå statistik i huvudet på varandra i dag. Jag ska försöka undvika det, och jag tror att det vore en fördel om även statsrådet gjorde det. Statistik kan användas fel; det är väldigt lätt hänt att man jämför äpplen och päron. Jag är också nöjd med att vissa statistikuppgifter visar att en viss brottstyp har gått ned, så även i Västsverige. Det är jag jättenöjd med, men tyvärr finns det alltför många brott kvar.

Vissa av brotten har även blivit grövre. Man flyger till och med på äldre personer när de står med sina tekniska hjälpmedel, och man rycker guldkedjor och handväskor. Man tar värdeföremål och bryr sig inte om ifall den äldre personen ramlar och slår sig – kanske till och med bryter ben. Sådana tillgreppsbrott har ökat, och därför måste vi sätta till en ordentlig insats mot just dessa brott.

Vi ska som sagt senare diskutera situationen inom polisen. Den påverkar även denna brottstyp. Allmänhetens förtroende för polisen har sjunkit dramatiskt, framför allt under 2016. Därför tror jag att det måste mer till för att stävja dessa brott. Det är bra att vi kan få till en central grupp för att

få fast dessa ligor, precis som har sagts, men det behövs också mer lokal-kännedom för att insatsen ska bli optimal. Det var ett av grundfunden-ten med den nya reformen.

Tyvär är vi inte där. Trots att det som sagt var en av de viktigaste delarna i reformen saknas detta i praktiken i de flesta kommuner. Där man har satt in detta – man har till exempel prövat det i Tensta under fjolåret – har antalet brott sjunkit dramatiskt. Det är inte konstigt; det är först när man kan beivra brott och när man har lokal polis som känner till situationen som det kan bli en radikal förändring.

I Novus undersökning förra året seglade just frågan om lag och ordning fram som den som ökar mest när det gäller folks oro. Därför måste regeringen möta detta med adekvata åtgärder som visar att man är på rätt väg. Så har inte varit fallet hittills. Därför skulle jag vilja ta upp några punkter som jag tror skulle kunna förbättra situationen. I stället för att klanka på regeringen vill jag försöka fråga statsrådet om detta kan vara en framkomlig väg.

Först och främst bör vi öka insatserna mot bedrägeribrott. Det är den brottstyp som ökar mest av alla för närvarande, och dessa brott drabbar ofta äldre personer. Vi behöver också ge bättre stöd till äldre brottsoffer. Brott mot äldre ska förebyggas och utredas effektivt i hela landet, och vi ska även få bättre statistik över hur det ser ut i Sverige. Målsägarens ålder bör också redovisas på ett tydligare sätt i kriminalstatistiken.

Detta är några punkter jag tror skulle kunna förbättra situationen, och framför allt skulle vi få veta hur det ser ut ute i landet och därmed kunna sätta in riktiga åtgärder.

Jag tror att vi måste se till att beivra denna typ av brott. Vi måste få polisen att fungera lokalt. Alla partier har stått bakom reformen, men vi ser också att det har varit stora svårigheter och att ledningsstrukturen på många ställen fortfarande inte fungerar. Därför skulle jag gärna vilja veta om statsrådet inom den närmaste tiden tänker sätta in några nya åtgärder för att leda den här reformen i hamn på ett bra sätt.

Anf. 5 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Det var fyra konkreta frågor och en öppen fråga från Lars-Arne Staxäng. Jag ska trots den begränsade talartid vi har här i kammaren försöka besvara dem, och jag ber om ursäkt om det kanske blir lite översiktligt på grund av tidsbristen.

Den första frågan var om vi bör öka insatserna mot bedrägeribrott om de växer kraftigt. Svaret är ja. Tyvärr har bedrägeribrotten, framför allt de som har en it-komponent, en sådan fördel när det gäller skala att vi måste mota bort dem vid källan. Vi måste höja kraven på våra id-kort och andra id-källor, och vi måste höja kraven på banker. Vi måste också höja kraven på dem som säljer saker med dessa komponenter. Det ska helt enkelt bli svårare att begå bedrägeribrott. Då kommer vi också att kunna lagföra den minskade brottslighet som blir kvar.

Den andra frågan handlade om bättre stöd till brottsoffer. Absolut! Det är också bakgrunden till att regeringen har ökat finansieringen till brotts-offerjourerna genom ersättning från brottskadefonden.

Den tredje frågan handlade om bättre statistik. Ja, det var en av de tre kraftfulla åtgärder jag presenterade tillsammans med rikspolischefen. Åtgärden är tvådelad: Dels är det ett uppdrag till polisen att redovisa statistik ned på lokalpolisområdesnivå, det vill säga kommunnivå, för att vi ska kunna följa upp och jämföra olika lokalpolisområden och polisområden med varandra. Dels är det ett uppdrag till Brå, Brottsförebyggande rådet, att göra trygghetsstatistiken nedbrytbar på kommunnivå så att vi kan följa trygghetsutvecklingen och utsattheten för brott på kommunal nivå.

På det sättet kan vi också jämföra trygghetsarbetet i polisområden, kommuner och det offentliga Sverige. Det är nämligen inte bara polisen som är ansvarig för tryggheten, utan även det övriga offentliga Sverige kan göra stora insatser för att öka tryggheten – inte minst för de äldre.

Den fjärde frågan handlade om kriminalstatistiken och äldre, och den får jag tyvärr svara ”pass” på. Jag känner nämligen inte till exakt hur den förs och på vilket sätt den planeras, så det får jag i så fall återkomma till.

Den sista, lite mer öppna, frågan var om jag planerar att vidta några åtgärder i det korta perspektivet för att säkerställa polisreformens effekter. Svaret på den frågan är ja. Det var därför jag hade mötet med rikspolischefen. Resultatet är inte tillräckligt bra; för få poliser har kommit ut lokalt. Därför inför rikspolischefen nu ett anställningsstopp på de nationella avdelningarna.

Det som dock är positivt är att det i alla de mest socialt utsatta områdena, där otryggheten har varit som störst, har blivit fler poliser under föregående år. Du tog Tensta som exempel, Lars-Arne Staxäng, och det är ett av områdena. Där har denna prioritering gett ett bra resultat – även om jag i likhet med Lars-Arne Staxäng tror att man ska vara lite försiktig med statistiken. Kanske är den positiva effekten något mindre än vad just denna statistik ger uttryck för, men det har i alla fall varit en positiv effekt. Det är för övrigt en lite annorlunda situation när regeringen får försöka dämpa den positiva stämningen i oppositionen, men det är väl bra!

Det kommer också att behöva vidtas ytterligare åtgärder när det gäller polisen, och vi återkommer strax till det i en annan interpellationsdebatt. I grunden har vi dock lyckats bryta utvecklingen för några viktiga åldringsbrott. Mer finns att göra, och vi ska steg för steg vidta de övriga åtgärder som krävs för att äldre ska känna sig tryggare och säkrare i vårt samhälle.

Anf. 6 LARS-ARNE STAXÄNG (M):

Herr talman! Jag tror att regeringens ambition är bra – och jag tror att man hade blivit tvingad till det om man inte var övertygad tidigare.

När det gäller Eliasson och Ygeman, som nu i flera omgångar har träffats och i vissa fall faktiskt lagt fram några förslag, har det i stora delar inte givit någon större effekt hittills. Jag har inte sett de där kraftfulla förslagen som egentligen hela poliskåren efterfrågar. Min egen son har varit polis – han är en av dem som har slutat. Han finns med i statistiken som en av de över 800 poliser som slutade i fjol. Jag har alltså fått ingångar till hur det ser ut ute på fältet, och det är inte så vackert överallt.

Vi måste få en nytändning, både inom polisen och i allmänhetens förtroende. En undersökning i Aftonbladet häromsistens visade ett dramatiskt fall i allmänhetens förtroende för polisen. Polisen har i många och långa tider oftast haft ett gott förtroende – och så är det i de flesta länder – men enligt denna undersökning hade förtroendet sjunkit med hela 20 enheter,

från nästan 60 procent till under 40 procent. De som inte hade förtroende för polisen hade också ökat i motsvarande grad.

Så här kan vi inte ha det. Därför tror jag att statsrådet, om han nu tar för vana att gå till rikspolischefen och träffas, faktiskt sätter sig ned och funderar. Det som hittills har kommit fram räcker inte. Vi måste faktiskt göra mer. Vi måste vända skutan. Det är inte bara ett fall för regeringen, utan det är ett fall även för oss i riksdagen och för hela samhället. Det handlar om tilltron till det demokratiska Sverige.

Anf. 7 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Vi kommer att återkomma till diskussionen om statistik och förtroende, men jag skulle akta mig väldigt noga för att dra för stora växlar på den statistikkälla som Lars-Arne Staxäng nämner. Det här är en självrekryterande panel, vilket gör att exempelvis Sveriges Radio regelbundet väljer att inte redovisa dessa siffror, eftersom de inte är statistiskt säkerställda. Vi har en väldigt stor undersökning med bra bastal som också visar på en nedgång, men i betydligt mindre omfattning.

Låt mig också påminna om att Statskontoret i utvärderingen av polisreformen menar att det tar omkring fem år för denna typ av reformer – så har det varit för motsvarande reformer i till exempel Danmark och Holland. Jag tror att man nu ska akta sig för att ta stora nya grepp och för att tro att det är organisationsformen som är det viktiga för polisen. Vi måste fokusera på verksamheten: att göra människor trygga, att gripa brottslingar och att förebygga brott.

Jag vill ödmjukt påpeka att vi nu har fler polisanställda än vi någonsin tidigare har haft i Sverige. Vi satsar mer resurser på polisen än vi någonsin tidigare har gjort i Sverige.

Även om Lars-Arne Staxängs son inte var en av dem kan jag berätta att av de 800 som har slutat har två tredjedelar antingen gått i pension eller gått över till att arbeta på Säkerhetspolisen. Säkerhetspolisen tillhörde ju före reformen samma myndighet som polisen, så detta hade tidigare inte inneburit en verksamhetsövergång.

Med detta sagt finns det en hel del kvar att önska i utvecklingen av svensk polis. Vi följer den utvecklingen noga, och vi kommer alldeles strax att få tillfälle att diskutera den mer i detalj.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2016/17:211 om åtgärder mot illegal yrkestrafik

Anf. 8 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Emma Wallrup har frågat mig om jag avser att försäkra mig om att polisen för och redovisar statistik över hur många vägkontroller av yrkesmässig trafik som genomförts.

Hon har även frågat mig om det är min bedömning att införande av nationella målsättningar gällande antalet kontroller av yrkestrafiken kan vara ett lämpligt styrmedel för att motverka olaga cabotagetrafik och olaga yrkesmässig trafik.

Prot. 2016/17:62

27 januari

Svar på
interpellationer

Slutligen har Emma Wallrup frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att stärka kompetensen hos polis och åklagare för att motverka illegal cabotageverksamhet.

Trafiksäkerhetsarbetet är en självklar och viktig del av Polismyndighetens verksamhet. Målet är först och främst att bidra till en minskning av antalet döda och skadade i trafiken och att skapa trygghet för trafikanterna.

Kontroller av den tunga yrkestrafiken är dessutom ett viktigt verktyg för att upprätthålla en sund konkurrens inom åkerinäringen och en möjlighet att även upptäcka andra typer av brottslighet.

Av budgetpropositionen för 2017 framgår att Polismyndigheten tillförs medel för att bland annat förbättra insatserna när det gäller kontroller av cabotagetransporter och flygande inspektioner av nyttofordon – någonting som inte minst Vänsterpartiet har drivit på för. I enlighet med uppdraget i regleringsbrevet till Polismyndigheten ska de åtgärder som vidtas i dessa avseenden redovisas i årsredovisningen till och med 2020. I kravet på återrapportering ingår att föra ett resonemang kring vilka effekter åtgärderna bedöms ha lett till eller bedöms komma att leda till.

Det är emellertid Polismyndighetens ansvar att avgöra hur de samlade resurserna ska användas och att säkerställa att kompetensförsörjningen är väl avvägd i förhållande till verksamhetens behov. Detsamma gäller för Åklagarmyndigheten.

Anf. 9 EMMA WALLRUP (V):

Herr talman! Jag ställde denna fråga till statsrådet Anders Ygeman med anledning av det kaos som just nu råder inom åkerinäringen på grund av EU-inträdet och den dumpade arbetsmarknaden, där vi har släppt på de arbetsregler som vi har haft i Sverige.

Nu ser vi avarterna av det här på våra vägar. Det har blivit en bransch som tyvärr påminner om rena maffian i vissa delar. Vi ser hur chaufförer kör till svältlöner och hur regler bryts. Detta är både en trafikfara och en arbetsmiljöfara. Det är också en fråga om konkurrens med de sunda åkerierna – denna konkurrens är i dag inte bra balanserad, utan den är väldigt tuff.

Vi i Vänsterpartiet är väldigt glada att vi i förhandlingarna lyckades få igenom denna ökade satsning på trafikpoliser för att motverka illegal cabotageverksamhet.

I Danmark genomfördes 2013 en satsning på just 25 miljoner. Där hade man en modell där tio poliser arbetade heltid – framgångsrikt – med att systematiskt lagföra, eller kontrollera, den illegala cabotage trafiken.

Vänsterpartiet har en förhoppning om att regeringen tittar på Danmark i detta fall. Antalet trafikpoliser har ju minskat drastiskt, och vi har i dag problem inom hela välfärdssystemet med att resurserna inte räcker till. Vi har en stor skuld i hela välfärdssystemet sedan den borgerliga regeringen, på grund av skattesänkningar. Till vis del beror detta också på 90-talets högersväng i hela politiken och på den ekonomiska krisen.

Just eftersom resurserna är knappa skulle det vara bra med ett fokuserat arbete. Man har lyckats bra med att öka kontrollerna med Danmarks modell, med tio poliser som arbetar fokuserat med detta i en särskilt utbildad arbetsgrupp. Detta är en framkomlig väg.

Jag tycker att jag fick lite luddiga svar på mina frågor till Anders Ygeman. Av Transportstyrelsens rapporter framgår att det inte finns några uppställda mål för antalet vägkontroller samt att man har dålig statistik och dålig uppföljning. Det är anmärkningsvärt att det inte finns några mål att följa upp, för om vi ska komma till rätta med det här problemet, med de små resurser vi har, känns det ännu viktigare att ha målstyrning.

Därför frågar jag återigen statsrådet om han är beredd att inte bara förlita sig på polisens ganska överbelastade verksamhet utan att vara lite tydligare i strategierna kring detta. Är statsrådet beredd att ta fram tydligt mätbara mål som går att följa upp?

Anf. 10 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! För det första vänder jag mig emot bilden att det skulle råda kaos på våra vägar. Det har vidtagits en rad åtgärder, både av den tidigare regeringen – då framdrivna av en aktiv opposition – och av nuvarande regering.

Bland annat har vi höjt sanktionsavgifterna kraftigt och gjort det möjligt att kräva betalning direkt vid vägen. Vi har infört möjligheten till klampning, och vi går nu vidare och ska införa klampning på riktigt, det vill säga klampning tills sanktionsavgiften är betald. Vi har också gett myndighetsuppdrag om bland annat ett utökat beställaransvar.

Det stämmer att antalet trafikpoliser över tid har minskat. Skälet till detta är att vi har infört någonting som heter automatiska trafikkameror, som sköter en väldigt stor del av hastighetsövervakningen.

Men det stämmer också att antalet bilinspektörer, alltså den yrkeskategori inom polisen som är speciellt inriktad på att kontrollera den tunga trafiken, har ökat. I sex av sju polisregioner ökar antalet bilinspektörer, vilket möjliggör en mer kraftfull kontroll av den tunga fordonstrafiken, då detta ofta är en ganska komplicerad företeelse som kräver en grad av specialisering hos polisen. Nu kan de jobba tillsammans med de lokala poliserna och de andra trafikpoliserna för att säkerställa ordning och reda på våra vägar.

Vad gäller den sista frågan, om jag tänker ställa upp detaljerade mål för hur många – och vilka – kontroller som ska göras, är svaret nej. Jag tror inte på den typen av detaljstyrning av polisen. Polisen drabbades tidigare av denna typ av detaljstyrning – new public management, eller pinnjakt, som det brukar heta i det vardagliga talet.

Vi styr med effektmål: trygghet, säkerhet och ordning och reda på våra vägar. Polisen ska vara polis, och utifrån dessa mål får man själv välja hur man lägger upp arbetet på det effektivaste sättet. Sedan följer vi upp resultatet av polisens arbete.

Jag vågar hävda att det de senaste åren har blivit mer – snarare än mindre – ordning och reda på våra vägar. Mycket återstår att göra, och mycket återstår att göra på EU-nivå. Den lagstiftning som kringgärdar yrkestrafiken i Europa är krånglig, överlappande och ibland till och med delvis motsägelsefull.

Det är väldigt svårt, till och med för en högt utbildad bilinspektör, att avgöra om en transport ska räknas som en cabotagetransport eller som en transport enligt kombidirektivet.

Det är komplicerade domstolsförhandlingar, där det ena perspektivet står mot det andra. Det löser vi inte med mindre än att vi tar kraftfull ställning i EU för en förenkling och förbättring av regelverket. Då kan vi också sätta stopp för en del andra avarter som finns på våra vägar till följd av de hål som finns i EU:s regelverk.

Anf. 11 EMMA WALLRUP (V):

Herr talman! Man kan tycka att kaos är ett starkt ord, men jag skulle nog vilja säga att på vissa sträckor och vid vissa tillfällen råder det i dag kaos på grund av de totalt undermåliga villkoren i den här branschen.

Under förra året tippade lastbilar med släp över bilar. I Uppsala körde en lastbil in i ett tåg. Det är lite som en bild av extremen att vi i stället för att satsa på järnvägen låter avarterna ta över vägarna och dumpa villkoren. I södra Sverige, inte minst, är trafiksituationen väldigt tuff just på grund av alla dessa lastbilar på vägarna. Det vittnar många om. Vi kan läsa om detta i tidningar, och det är en stor debatt om det i hela Europeiska unionen, därför att det har blivit ett så stort problem.

Kompetensen måste höjas hos polisen. Det är positivt att regeringen nu kommer med en ny proposition, i vilken ett EU-direktiv implementeras om att stärka polisens kompetens i de här frågorna. Jag hoppas att statsrådet kommer att följa upp att det sker på ett bra sätt och framför allt ger effekt.

Även Åklagarmyndigheten behöver stärkas. Det är få åklagare som kan dessa ganska komplicerade frågor, och många fall har lagts ned. Det är i princip ett fall som har lett till böter här i Sverige. En rumänsk man hade fuskat med färdskrivaren, vilket ledde till dryga böter. Men det har lagts ned ett stort antal fall, där det funnits bevis på att förarna inte ens haft körkort för lastbil och en rad andra saker, med hänvisning till olika anledningar. Rättegångarna borde genomföras, så att förarna får en signal om att vi som samhälle inte accepterar en sådan här utveckling på våra vägar. När förare släpps igenom i rättegångarna signalerar det i stället till de andra förarna att det är okej att bryta mot reglerna. Det kommer ändå inte att ske speciellt mycket.

Jag tycker att statsrådet skulle behöva vara lite tydligare och följa upp detta. Vi vet att det är ett stort antal ärenden, och polisen är överbelastad på grund av omorganisation och så vidare. Det skulle behövas tydliga råd och riktlinjer från regeringen och statsrådet och en uppföljning för att se att båten vänder, att fall faktiskt bedöms som olagliga när de är olagliga.

Anf. 12 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Nej, jag delar inte uppfattningen att saker släpps igenom i rättegångar. Jag måste påminna om att vi har ett samhällssystem i Sverige där domstolarna prövar målen självständigt och att de inte kan överprövas av riksdag och regering.

När det sedan gäller fallet med körkortslöshet kan vi notera att den makedonska chauffören, som hade köpt ett bulgariskt körkort, friades i tingsrätten men sedan fälldes i hovrätten, så i den meningen verkar domstolsväsendet ha agerat i enlighet med Emma Wallrups önskan.

Vi ska också notera att det har skett ett skifte från böter till sanktionsavgifter, och det är kraftfulla sanktionsavgifter. Du kan få uppemot 40 000 kronor i sanktionsavgift. Och om du inte betalar sanktionsavgiften i förskott riskerar du att ditt fordon klampas så att färden inte kan fortsätta. Det

är en betydligt kraftfullare åtgärd än att dela ut böter eller pröva saken i domstol. Det är en åtgärd som jag tror kommer att ha en kraftfull effekt, speciellt när vi går vidare och ändrar reglerna så att man inte kan klampa bara i 24 timmar utan en längre tid.

Jag tror också att det kan vara värt att stärka beställaransvaret, så att den som beställer en transport måste säkerställa att den sker på ett bra och lagligt sätt.

Förutom det som jag sa i det förra svaret behöver EU-reglerna förbättras, för de är för otydliga och gör att det tar för mycket polis- och bilinspektörsresurser i anspråk och att för många kan smita igenom nätet. Nästa steg måste vara att använda den nya tekniken i större omfattning.

Regeringen har nu gått vidare och permanentat alkobommar i våra största hamnar. Det är ett bra första och viktigt steg. Man måste kunna använda kameror och andra system. Man måste kunna fjärravläsa färdskrivare för att på det sättet kontrollera ett mycket större antal fordon än vad man kan göra vid vägkanten.

Genom att använda smart ny teknik, skärpa lagstiftningen, fortsätta att utbilda specialister och bilinspektörer och genom att bryta upp utbildningen för trafikpolis, så att den hamnar i lite mindre sektioner och så att man kan utbilda sig i kortare sjok, kommer den svenska trafikpolisverksamheten att kunna bli framgångsrik. Vi kommer därmed att kunna fortsätta öka lagligheten på våra vägar.

Anf. 13 EMMA WALLRUP (V):

Herr talman! Jag är glad att statsrådet lyfter fram de här frågorna och speciellt att han vill stärka möjligheten till förlängd klampning – det är väldigt bra.

Nu hoppas vi att utredningen om beställaransvaret och den kommande propositionen kommer att vara effektiva.

Enligt Transportstyrelsen har det under åren 2012–2015 endast i en förundersökning fattats beslut om beställaransvar. Det har varit en stor brist och behöver skärpas till. Det behöver bli tydliga regler som går att följa upp.

Det vore väldigt bra om man arbetade med att stärka kompetensen hos åklagare och även hos polis och med att följa upp den utbildning som nu kommer, för fallen är komplicerade. Vi ser ju hur så många fall har lagts ned.

Jag håller med om att det var bra att fallet med den makedonska föraren gick vidare för beslut i hovrätten. Men att man i ett tidigare skede kunde fatta det beslut som man gjorde berodde antagligen på att kompetensen hos åklagaren var för låg. Det är ett tecken på att vi behöver arbeta med den biten. Jag hoppas att statsrådet kan ta med sig, följa upp och diskutera detta med Åklagarmyndigheten och se till att det kommer utbildningsinsatser på plats.

Det här är en större fråga som handlar om hur vi låter samhället barka iväg, att vi helt enkelt låter etiken tunnas ut på en lång rad områden, och marknadskrafterna tar över. På grund av att handlarna vill kunna ha billiga priser i affärerna dumpar man priserna på transporter. Därmed får vi de här avarterna.

Anf. 14 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag och Emma Wallrup delar förhoppningarna om utredningarna och de uppdrag som har getts. De ska förhoppningsvis leda fram till en bättre lagstiftning.

Samtidigt vill jag varna lite för att ta förundersökningar och klampningar som exempel på framgångar. Målet är inte lagföring och åtal, utan målet är regelefterlevnad. Bara genom att skärpa beställaransvaret tror jag att vi ökar förståelsen för beställarnas ansvar, att de faktiskt kan ställas till svars om de inte har efterlevt reglerna. Jag tror att möjligheten till klampning, även om den har använts i en ganska begränsad omfattning, har gjort regelefterlevnaden på våra vägar betydligt starkare.

Vi ska ha bra kontroller, men målet är inte att lagföra så många som möjligt. Målet är att de som är på vägarna ska följa reglerna.

På det sättet värnar vi också om dem som redan i dag följer reglerna och som har fått konkurrera med oseriösa åkare som inte följer reglerna.

Vi ska givetvis ha välutbildade åklagare, och jag ska göra vad jag kan för att säkerställa att det finns kompetens på Åklagarmyndigheten även på detta område.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2016/17:213 om räddningstjänstpersonal i beredskap

Anf. 15 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Det är tvära kast i kammaren i dag.

Daniel Bäckström har frågat mig vilka konsekvenser jag bedömer att den beskrivna situationen inom räddningstjänsten kan få och vilka åtgärder som jag och regeringen är beredda att vidta med anledning av detta.

Enligt lagen om skydd mot olyckor är det kommunen som ansvarar för förebyggande verksamhet och räddningstjänst inom kommunen. Dessa verksamheter har grundläggande betydelse för människors trygghet och säkerhet och måste kunna bedrivas på ett effektivt och säkert sätt.

Kommunernas verksamhet på detta område är sedan lång tid tillbaka organiserad med hel- och deltidsanställda brandmän. Detta system är ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt att säkerställa att det finns tillräckliga räddningsresurser i hela landet.

Att det finns räddningsresurser som snabbt kan vara på plats och påbörja en hjälpinsats är avgörande för effektiva och säkra insatser. Det är därför allvarligt att många kommuner inte kan upprätthålla sin beslutade beredskap för räddningstjänst. En huvudorsak till detta är att kommunerna av varierande skäl har stora svårigheter med att rekrytera deltidsanställda brandmän.

Mot denna bakgrund avser regeringen att inom kort ge en särskild utredare i uppdrag att analysera situationen och föreslå åtgärder för att i olika avseenden förbättra kommunernas förutsättningar att bedriva en så effektiv och förebyggande verksamhet och räddningstjänst som möjligt. Frågor rörande rekrytering av deltidsanställda brandmän kommer att vara en väsentlig del av uppdraget.

Jag och regeringen kommer även i fortsättningen att noga följa utvecklingen på det aktuella området och vid behov vidta ytterligare åtgärder. Samtidigt är det angeläget att kommunerna intensifierar sina insatser för att säkerställa effektivitet och kvalitet i de aktuella verksamheterna.

Prot. 2016/17:62

27 januari

Svar på
interpellationer

Anf. 16 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! Jag tackar minister Ygeman för svaret.

Jag skrev denna interpellation för att den svenska räddningstjänsten är en viktig och grundläggande resurs för trygghet och säkerhet i hela landet. Den har varit det i många år, och den kommer att fortsätta att vara det.

När pågående rapportering från många platser runt om i landet väcker stora frågor om bemanning och beredskapsläge på både kort och lång sikt behöver vi föra dialog i riksdagen om förutsättningarna och den aktuella situationen.

Det här är en verksamhet som förtjänar ett starkt politiskt engagemang såväl lokalt som nationellt, och det kräver ett långsiktigt strategiskt utvecklingstänkande. Det krävs också förutsättningar som gör att fler människor vill ta på sig detta viktiga uppdrag och gå in i arbetsuppgifterna inom räddningstjänsten.

Det är sedan länge en stor utmaning att upprätthålla räddningstjänsten och att rekrytera, inte minst till deltidsbrandkåren. I landsbygdsområden och på mindre orter har befolkningsminskning, omstrukturering, arbetsplatser i förändring och förändringar på den lokala arbetsmarknaden gjort det svårt att få ihop fungerande jourstämman och upprätthålla den beredskap som krävs med inställetider och planering. Svårast är det att få ihop det dagtid då många lämnar orten för arbete på andra orter och har för långt för att hinna tillbaka och rycka ut.

Det finns också personer som har väldigt mycket beredskap när de försöker få ihop sina olika arbetsscheman, och det är inte hållbart över tid.

Många deltidskårer har lagts ned under åren. En del har omvandlats till brandvårn, vilket bygger mer på frivillighet än anställning. Det innebär stora utmaningar för landsbygden och för beredskapsläget.

Även tillgången till och avståndet till utbildning har gjort att en del har avstått från att söka, och det behöver vi jobba med.

Det är också en viktig resurs för totalförsvärsberedskapen, inte minst för det civila försvaret. Deltidsbrandkåren anses av många vara ryggraden i svensk räddningstjänst, med starkt engagemang, lokal förankring, mycket god kännedom om de förutsättningar som finns i landet och en bred kompetens från olika erfarenheter på arbetsmarknaden.

Ur ett kommunalekonomiskt perspektiv är detta en anställningsform som innebär en rimlig kostnad för att kunna ha en professionell organisation i alla de kommuner där denna finns.

Det är också viktigt att vi jobbar för att ha ett så förtroligt arbetssätt som möjligt mellan arbetsgivare och arbetstagare och att det finns tydliga krav och mål för verksamheten och ett långsiktigt perspektiv.

Detta är kanske den enskilt största trygghetsskaparen och resursen för trygghet i vårt land. Det är både stora värden som ska skyddas och ett viktigt förebyggande arbete som ska göras.

Det är viktigt att vi kan känna trygghet i vardagen och veta att räddningstjänsten rycker ut när vi behöver det i en nödsituation. Då krävs det personal som är engagerad och motiverad att gå in i uppgifterna, och det krävs hög tillgänglighet. Av 15 500 anställda inom räddningstjänsten är drygt 10 600 deltidsanställda.

Jag har fått bra ett svar från Anders Ygeman, men jag skulle vilja veta mer om tidpunkten för genomförandet av utredningen och vilka saker man vill belysa djupare.

Anf. 17 LOTTA OLSSON (M):

Herr talman! På våra småorter är deltidsbrandmännen en del av ryggraden för att upprätthålla tryggheten och för att det ska finnas hjälp att få vid brand eller till exempel trafikolyckor.

Många deltidsbrandmän har tidigare jobbat på orten, men när små fabriker eller andra små verksamheter ute i landet läggs ned blir det allt svårare att rekrytera personal. Man måste börja tänka i andra banor: Kan någon som jobbar på en skola eller en förskola bli brandman?

Så här har man inte behövt tänka förut, för det har funnits till exempel fabriker där man har kunnat lägga ned verksamheten tillfälligt för att släcka en brand.

Detta gör det enorm skört.

Det finns också en starkt folklig förankring. När jag har träffat deltidsbrandmän på småorterna i mitt hemlän har jag förstått att uppdraget i räddningstjänsten ofta går i arv i familjen, främst från far till son. Man har sett det som ett kall att försvara sin trakt mot olyckor.

Det vore besvärligt om detta försvinner. Om vi väntar på en utredning i två år har man hunnit stänga ned på många orter, och då kan vi inte få tillbaka dessa traditioner. Det är lätt att rasera sådant här men svårt att få det tillbaka. Det är redan i dag skört.

Samtidigt är det inte möjligt att ha heltidsanställda brandmän överallt i landet, utan brandförsvaret bygger mycket på deltidsbrandmän.

Den som ingår ett avtal att vara deltidsbrandman offerar också något. Man måste kanske vara någon annanstans än man vill på midsommarafton och kan inte göra vad man vill på kvällarna eftersom man är bunden av sina jourtider. Ofta satsar en hel familj rätt mycket socialt engagemang för att en familjemedlem ska kunna vara med i brandförsvaret.

Det är problematiskt när villkoren försämras i nya avtal. Även om det är ett kommunalt ansvar har vi ett nationellt ansvar för att enskilda kommuner inte får rasera något som är så viktigt för oss.

Vi har sett de skogsbränder som har varit. Behovet av räddningstjänst och räddningstjänstpersonal kommer inte att bli mindre i framtiden, tvärtom. Det kommer att krävas att vi står upp för att de ska finnas på plats.

Jag är bekymrad över att utredningen tar för lång tid. Sedan är detta engagemang och dessa personer borta, och de går inte att hämta hem igen. De kan få andra jobb – det har de redan i dag.

Anf. 18 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag är tacksam för möjligheten att diskutera detta i kammaren och svara på de frågor som ställts.

Jag vill ändå understryka att räddningstjänst är ett kommunalt ansvar. Det innebär att varje kommun är självständigt ansvarig för att rekrytera deltidsbrandmän och att organisera det.

De kommuner som tydligen har varit för små för att klara av uppgiften har i olika mån valt att samarbeta med andra kommuner för att klara av den. Det är inte statens uppgift att sätta löner. Det är inte statens uppgift att rekrytera deltidsbrandmän. Det är ett kommunalt ansvar, och då kan man inte låtsas att det är ett statligt ansvar och att det är statliga åtgärder som kommer att avgöra frågan.

Det är däremot ett statligt ansvar att se till att utbilda personal inom räddningstjänsten. Det är viktigt att formerna för utbildningen är sådana att vi kan ha en god kompetensförsörjning och underlätta rekryteringen.

Det kan vara värt att diskutera på vilka orter i landet som man ska göra detta, hur nära man kan göra det i den framtida tjänstgöringsorten och villkoren för utbildningen men också dess omfattning, det vill säga hur lång sammanhängande tid den ska ha. Ju längre bort från tjänsteorten man finns och ju längre sammanhängande tid det är, desto svårare blir det att kombinera med ett annat arbete.

Det är ingen som behöver vänta på en utredning. Den som är ansvarig för verksamheten kan vidta de åtgärder som de anser nödvändiga nu. De kan ha gjort detta i går, de kan göra det i dag och de kan göra det i morgon. Däremot hoppas jag att utredningen ska underlätta det framtida arbetet för deltidsbrandmän och räddningstjänst.

Det finns en hel del frågor att diskutera. Jag vill avvakta med att diskutera det mer detaljerade innehållet med Daniel Bäckström tills vi har direktiv. Jag har ingenting emot att diskutera direktiven på förhand, om det finns intresse, så att vi kan ha en samsyn om vad som borde utredas.

Vi ska inte stänga dörren för att diskutera i vilken riktning deltidsbrandmannauppgiften ska utvecklas i framtiden, vilka olika utvecklingsspår det finns och vilka saker som vi från samhällets och statens sida kan göra för att underlätta den ena eller den andra utvecklingen.

Lotta Olsson tog upp lönebildningsfrågan. Jag vill återigen säga att i Sverige är detta en fråga för arbetsmarknadens parter. Det är de som organiserar brandmän, och det är de som organiserar arbetsgivare. De förhandlar och kommer fram till olika villkor. Detta är inte något som staten eller statsråd ska blanda sig i, vare sig för att höja eller sänka löner.

Vi har en svensk modell som kanske har varit världens mest framgångsrika lönebildningsmodell. Vi ska inte förstöra den genom att gå in och peta i något som vi optiskt sett kanske tycker är fel. Det vore att göra oss alla en otjänst på sikt. Jag tror att när folk tänker efter ser de olyckan i att politiker ska vara inne och peta i detaljer i lönebildningen. Låt arbetsmarknadens parter göra detta. Vi har av tradition starka parter både på arbetsgivarsidan och på arbetstagens sida. De är fullt kapabla att hävda sina rättigheter och skyldigheter på marknaden.

Anf. 19 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! Det är viktigt att vi kan föra en konstruktiv dialog om det fortsatta arbetet och inriktningen för det nationella perspektivet i räddningstjänstfrågorna.

De rapporter som kommer dagligen, både via medierna och i direkta kontakter med ansvariga ute i landet, vittnar om att väldigt många nu i

dagarna aviserar att de tänker lämna sitt uppdrag som anställd i beredskap. Det är svårt att säga exakta siffror för detta, men i många kommuner runt om i landet finns en stor oro. Några uppger att det kan handla om 500–1 000 personer, men exakta siffror får man följa upp.

Om detta verkställs och de säger upp sig från sina uppdrag som deltidbrandmän eller i beredskap kommer det, om några månader när vi kommer vi fram till vårperioden, att bli ett läge där många berörda kommuner inte kan upprätthålla beredskapen. Då blir det ett krisläge. Då kan man inte garantera att räddningstjänsten kommer på larm, och man kan heller inte planera en fungerande verksamhet.

I ett läge där det sedan länge redan är svårt att rekrytera personal till deltidskårer och verksamheter riskerar det nu att bli ännu svårare. Då är de signaler som går ut oerhört viktiga.

Det är djupt olyckligt om det svenska samhället tappar en viktig resurs för beredskapsarbetet med mycket lång erfarenhet och engagemang. Man har kanske varit med i räddningstjänsten under hela sitt yrkesverksamma liv och gör stor skillnad när det handlar om att möta människors behov ute i vardagen.

Det är denna situation på kort sikt som jag oroar mig över. Jag är fullt medveten om att detta är en avtalsfråga mellan de aktuella parterna, men vi har en situation som vi måste följa upp i praktiken – hur det kommer att se ut under sommaren. Det får vi kanske anledning att återkomma till även här i kammaren. Jag vill fråga hur ministern ser på det kortsiktiga perspektivet utifrån det som just nu rapporteras runt om i landet.

När det handlar om utredningen är det viktigt att få veta när denna förväntas bli klar, för att kunna gå vidare med de praktiska förslag som kommer in till regeringen och hantera och administrera en god politisk fortsättning och en dialog med de ansvariga kommunpolitikerna inom ramen för SKL och andra.

Vi måste verka för att beredskapen kan upprätthållas och att man har en långsiktig förutsättning att planera sin verksamhet. Vi får inte hamna i ett läge där vi får en ny situation för den svenska beredskapen, där vi nu ska öka takten för att få en så bra totalförsvarsplanering som möjligt och öka fokuset på dessa frågor de närmaste åren.

Att ersätta en tidigare anställd kommer att kräva mycket resurser och engagemang, även utbildningsresurser. Då måste man som statligt ansvarig vara beredd att fundera igenom vad som kommer att krävas när det handlar om utbildningsplatser i ett läge där folk har lämnat sina uppdrag. Om rapporterna stämmer kan det vara åtskilliga som kommer att genomföra detta.

Jag hör även exempel där man funderar på att ta bort rökdykarkompetens för att sänka kraven ute i landet. Detta påverkar direkt möjligheterna för det beredskapsarbete och de räddningsinsatser som ska göras.

Anf. 20 LOTTA OLSSON (M):

Herr talman! Precis som ministern säger är brandförsvaret och att man har tillräckligt många utbildade ett kommunalt ansvar, men så är det också med skolan.

Verksamheten har blivit rätt styvmoderligt behandlad, tycker jag. Det är inte ett nytt fenomen, men det har funkat och rullat på. I och med detta har man inte behövt bekymra sig om att utbildningsorterna är väldigt få. Det kan vara svårt för småbarnsföräldrar att ta sig till de två orter som finns i dag. Kursverksamheten har bara bedrivits på två orter.

Det finns ett statligt ansvar för att kommunerna ska klara sitt uppdrag. Annars skulle vi inte ha en skoldebatt över huvud taget. De flesta frågor sköts egentligen av våra kommuner och landsting, men vi måste på strukturell nivå titta på hur det faktiskt fungerar.

Det är enormt olika beroende på om det handlar om en liten kommun med behov av deltidsbrandmän eller en storstadskommun med heltidsanställda brandmän. En storstad kan ha resurser på ett helt annat sätt.

Jag måste säga att ministern inte kan ducka helt och hållet i de här frågorna. Han måste på något vis se till att kommunerna har en bra dialog och jobbar med frågorna på ett bra sätt.

Självklart är inte lönenivåerna något som vi ska diskutera här. Det ska skötas av andra. Men när man signalerar massuppsägningar och att det kan bli ett samhällsproblem att man inte har vissa funktioner tillsatta när det blir sommar och varmt och när det kan brinna tycker jag att ministern har ett ansvar.

Anf. 21 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Det finns ett statligt ansvar för räddningstjänsten. Vi ska ta detta ansvar, och vi har också tagit det. Vi tillsätter utredningen om rekryteringen av deltidsbrandmän, och vi ser över hur utbildningen kan göras så effektiv som möjligt för att underlätta kommunernas rekrytering av deltidsbrandmän.

Men vi lägger oss inte i lönebildningen. Även om det inte låter så i den här kammaren är bakgrunden att man har skrivit ett avtal där många har fått höjd lön och en del har fått sänkt lön eftersom det tidigare har varit stora skillnader mellan kommunerna. Det är det som har hänt. Ansvaret för detta avtal ligger på dem som har tecknat det, nämligen den fackliga organisation som organiserar brandmän och deltidsbrandmän runt om i Sverige. Det är de som har önskat detta avtal. Ansvaret ligger också på arbetsgivarna och de som organiserar kommunerna runt om i Sverige. Om det skulle vara så att det finns saker i avtalet som inte fungerar i mötet med verkligheten är det de parter som har ingått avtalet som måste justera det. Det är också de som har ansvaret för verksamheten. Det är viktigt att veta vad vi talar om: Det är de ansvariga som har tecknat avtalet, och de är också ansvariga för rekryteringen av brandmän. De måste lösa denna uppgift.

Som jag sa för jag gärna en diskussion med oppositionen om formerna för direktiven, men jag tror att i det stora hela avspeglar de direktiv som kommer den diskussion vi har haft och de krav och önskemål som har funnits.

Daniel frågade om den preliminära tidpunkten. Det är i juni 2018 som utredningen ska vara klar, enligt den preliminära tidsplanen. Jag återkommer gärna och diskuterar detta i andra former än i riksdagens kammare.

Anf. 22 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! De flesta räddningstjänster står inför ungefär samma utmaningar. Det är komplexa utmaningar med förändrad byggnation, stadsmiljöer, social oro och eventuella hotbilder som ska hanteras. Det skiljer sig från stad till landsbygd med demografi, avstånd och närhet. Detta är en jättestor fråga, och det är viktigt att vi har fokus på hur vi tillsammans kan ge de bästa förutsättningarna i riket för att det här ska fungera så bra som möjligt. Det ska också vara en så bra tydlighet som möjligt i de här frågorna i ett invånarperspektiv.

Jag tycker att det är mycket positivt att regeringen nu avser att tillsätta en utredning för att få till ett bra underlag för den fortsatta diskussionen och arbetet med dessa frågor. Jag välkomnar det. Det är också viktigt att vi får fortsätta att resonera om hur det ska drivas. Det gäller även villkoren för återrapportering på olika sätt.

Jag utgår från att ministern kommer att följa upp hur den praktiska situationen ser ut i landets kommuner det närmaste halvåret utifrån de aviseringar som nu annonseras offentligt när det handlar om räddningstjänsten. Vi har också ett tillsynsansvar utifrån vårt statliga ansvar att se till att det finns en beredskap i hela landet och att man har förutsättningar att utveckla verksamheten. Det handlar även om att kommunerna kan ta det fulla ansvaret, vilket också ministern upplyser om.

Som tidigare kommunpolitiker med ansvar för räddningstjänstfrågorna är jag medveten om betydelsen av att ha en nära dialog för att kunna utveckla arbetet och arbeta tillsammans med befolkningen i de här viktiga grundläggande frågorna. Tack för debatten!

Anf. 23 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag vill tacka Daniel Bäckström och Lotta Olsson för att de har fört fram de här viktiga frågorna, och jag tackar för en konstruktiv diskussion i kammaren.

Jag hoppas naturligtvis att de kommunala huvudmännen reder ut situationen, och vi kommer att följa den noga dels från politisk nivå, dels utifrån det tillsynsansvar som nu ligger på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Diskussionen om utredningsdirektiv kommer framöver, och vi kommer att tillsätta utredningen. Vi har också den tidigare översynen av utbildningsorterna, och förhoppningsvis kan detta leda till att vi får en bättre rekrytering av deltidsbrandmän och en effektivare räddningstjänst i landet.

Jag ska inte vara filosofisk, men låt mig ändå göra en liten utblick så här i slutet av interpellationsdebatten. Jag tror att vi framöver, när vi ser hur arbetsmarknaden och räddningstjänsten utvecklas, bör ta en bredare diskussion om hur räddningstjänsten ser ut i hela vårt land 10, 20 eller 30 år framåt och om vilka saker vi kan behöva göra för att förändra den. Även om deltidsbrandmännen har varit otroligt framgångsrika hittills kanske det inte är exakt denna verksamhetsform som kommer att vara allena saliggörande i hela landet framöver. Det kan finnas andra förändringar vi behöver göra för att säkerställa att hela landet har ett fullgott skydd av räddningstjänst och brandkår. Då måste vi vara beredda att också föra den debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2016/17:214 om en polishögskola i Rosengård

Anf. 24 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Tobias Billström har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att rent ekonomiskt möjliggöra en fjärde polishögskola. Han har även frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förbättra den etniska sammansättningen hos Sveriges poliskår samt vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att en kommande fjärde polishögskola placeras i Malmö och mer specifikt i Rosengård.

När det gäller frågan om poliskårens etniska sammansättning är det Polismyndighetens ansvar att säkerställa kompetensförsörjningen för polisverksamheten. Regeringen följer dock frågan noga. I regleringsbrevet för Polismyndigheten för 2017 har myndigheten getts i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att öka andelen medarbetare, andelen sökande och andelen antagna till polisutbildningen med utländsk bakgrund. Polismyndigheten arbetar aktivt med frågan. Man har bland annat, i samarbete med Rekryteringsmyndigheten, utvecklat antagningsprocessen de senaste åren och arbetar också med olika riktade kampanjer för att attrahera ett brett urval av sökande till polisutbildningen.

När det sedan gäller frågan om att öppna upp för fler lärosäten att bedriva polisutbildning kan det konstateras att det i dag är Polismyndigheten som är uppdragsgivare åt de tre lärosäten som bedriver polisutbildning. Med gällande ordning är det alltså Polismyndigheten som har inflytande över vilka och hur många lärosäten som efter beslut av regeringen ska få bedriva grundutbildning till polisman.

Regeringens intention är att polisutbildningen ska bli en högskoleutbildning. Våren 2015 tillsattes därför en utredning om hur en omformning av polisutbildningen till en högskoleutbildning skulle kunna se ut. Utredningens betänkande *Polis i framtiden – polisutbildningen som högskoleutbildning* (SOU 2016:39) lämnades i maj i fjol och bereds för närvarande i Regeringskansliet. Det är för tidigt att uttala sig närmare om detaljerna i en sådan förändring.

Att öppna upp för fler lärosäten att bedriva polisutbildning kan i sig innebära en förstärkt förmåga till breddad rekrytering över hela landet. Om framtidens grundutbildning till polisman blir en högskoleutbildning kan alla anordnare av en sådan utbildning, oavsett geografisk placering, ansöka hos Universitetskanslersämbetet, UKÄ, om att få examenstillstånd för polisutbildningen.

Anf. 25 TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Tack så mycket för svaret, inrikesministern! Det är ganska tydligt att synen på huruvida den här frågan är angelägen eller inte skiljer oss åt. Jag menar att ingenting just nu kan vara viktigare än att på

alla sätt forcera arbetet med att öka antalet poliser som kan ta itu med den växande grova brottslighet som just nu plågar våra storstäder, som ödelägger framtidstron och som förstör det dagliga livet för många människor i Sverige.

Polisens svårigheter att rekrytera och behålla sin personal är något som under lång tid har varit föremål för diskussion. I grunden är det en fråga om två saker. Det handlar om lön, och det handlar om arbetsvillkor.

I den första frågan har vi moderater tydligt lagt fast linjen att de duktiga män och kvinnor som dagligen arbetar och sliter för att skydda oss måste få lönevillkor som står i relation till detta arbete. Den personalflykt som Polismyndigheten upplevt de senaste åren saknar motstycke, och den kan inte bortförklaras utan handlar om arbetsvillkoren. Denna situation måste hanteras framför allt genom att lönerna höjs, och det anser jag att inrikesministern här i dag tydligt borde uttala.

Den andra frågan rör utbildningsmöjligheterna. I svaret hänvisar inrikesministern till att det är Polismyndighetens ansvar att som uppdragsgivare bestämma över vilka och hur många lärosäten det ska finnas. Det må så vara, men i regeringens åliggande att styra sina myndigheter finns det gott om utrymme att meddela vilken inriktning som man önskar. Vill man ha en ny polishögskola förlagd till Malmö och Rosengård kan detta kommuniceras inom myndighetsdialog och i regleringsbrev. Det går utmärkt att som minister ha en tydlig uppfattning – om man vill.

Det är därför oroande att regeringen inte tycks se den viktiga kopplingen mellan utbildningsort och bostadsort för den som utbildar sig till polis. År 2005 tog jag som riksdagsledamot för Malmö det första stora initiativet till att här i riksdagen motionera om en polishögskola i Rosengård därför att jag efter åtskilliga möten med enskilda polismän och efter att ha mött invånare i stadsdelen insåg att fördelarna med en sådan placering var mycket stora. Närheten till befolkningen skulle kunna ge stadga åt relationen mellan dem som skyddar och dem som ska skyddas, och behovet av att förstärka den etniska bakgrunden i poliskåren för att öka dess auktoritet gentemot befolkningen skulle också kunna fyllas lättare.

Dessutom är Malmö en stad som mer än många andra med rätta kan göra anspråk på särskild uppmärksamhet vid rekryteringen av nya poliser. Det senaste torde efter den katastrofala utveckling vad gäller dödsskjutningarna av unga människor som plågat staden under det fruktansvärda 2016 vara uppenbart. Ska trenden vändas, brottslingarna gripas och lagföras och människor återfå tryggheten krävs fler poliser.

Ändå är det tydligt i det här svaret att inrikesministern tvekar och att han inte vill ge något bestämt svar i frågan om en ny polishögskola med placering i Malmö. Det är inte bra, ministern. Det ger intryck av att regeringens engagemang trots löften och besök ändå inte finns där. Det ger intryck av bristande uppriktighet inför verkligheten.

Anf. 26 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag måste tillerkänna Tobias Billström att han är en duktig politiker och en duktig retoriker. Det hedrar Tobias Billström.

Däremot kanske tonläget är en aning uppskruvat i förhållande till vad Tobias Billström själv har levererat. Vi befinner oss i det något udda sammanhang att jag sitter på samma stol som Tobias Billström satt på under åtta år och i samma rum som Tobias Billström satt i under åtta år. Man kan

då undra hur det kommer sig att polisens löneutveckling, som enligt Tobias Billström har varit så katastrofal under så många år, inte var värd att göra någonting åt enligt Tobias Billström under hans åtta år i regeringsställning. Nu, i opposition, tycker han plötsligt att det är en viktig fråga.

Hur kommer det sig att Tobias Billström när han var riksdagsledamot engagerade sig för mångfald och en polishögskola i Malmö men under åtta år i regeringsställning inte lyckades göra någonting åt saken? Under Tobias Billströms tid i regeringsställning minskade mångfalden och intaget av poliser med annan etnisk bakgrund dramatiskt i svensk polis. Hur kommer det sig att mångfalden är viktig varje gång Tobias Billström är i opposition men aldrig när han är i regeringsställning?

Om Tobias Billström eller någon annan av de borgerliga regeringsledamöterna för tio år sedan när man flyttade in i Rosenbad hade tagit initiativ i frågorna om antalet poliser, lön, mångfald och en polishögskola i Rosengård skulle allt det ha funnits nu. Men så är det inte.

Däremot kan jag glädja Tobias Billström med att vi numera har fler polisanställda än vi någonsin hade under något år då Tobias Billström satt i regeringsställning. Vi satsar i dag mer ekonomiska resurser på polisen och har en större budget än något år då Tobias Billström satt i regeringsställning.

Det finns alltså en glädjande utveckling i den delen. Sedan är polisens resultat fortfarande för dåligt. Polisens resultat har sjunkit sju år på raken, och vi gör nu vårt bästa för att vända den utvecklingen. På flera håll i landet har den utvecklingen också börjat vända. Vi har fått fler poliser i alla de socialt utsatta områdena, inklusive Rosengård. Vi kan se att i en av Stockholmsförorterna, Tensta, har det lett till en minskning av antalet anmälda brott med 60 procent, vilket en annan moderat ledamot tidigare redogjorde för här i kammaren. Vi vill naturligtvis se den utvecklingen även i andra socialt utsatta områden.

Jag stänger inte dörren för polisutbildning någonstans i landet. Men i dagsläget pågår diskussionen om vi ska ha polisutbildningen som högskoleutbildning. Moderaterna har hittills inte velat göra den reformen. Därför är min fråga till Tobias Billström: Anser Tobias Billström att polisutbildningen i fortsättningen ska vara en högskoleutbildning så att man kan få högskolepoäng för samtliga delar av polisutbildningen och därmed också kunna forska i ämnet poliskunskap?

Anf. 27 TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för berömmet, inrikesministern! Stolen och rummet må säkert vara desamma men inte arbetsuppgifterna. Jag var inte justitieminister i den förra regeringen och hade inte ansvar för polisfrågorna. Det trodde jag att Anders Ygeman var klar över.

Det är ingen tvekan om att den tidigare regeringen borde ha kunnat göra mer. Min personliga uppfattning är att en fjärde polishögskola borde ha etablerats tidigare och att den borde ha förlagts till Malmö och Rosengård. Det är en uppfattning som jag aldrig har varit rädd för att uttala – inte heller under de år som jag var statsråd.

Men nu är det inte mitt parti eller Alliansen som styr Sverige. Det är Socialdemokraterna och Anders Ygeman som är politiskt ansvariga för polisen, polisens arbetsvillkor och antalet poliser som finns tillgängliga för

att lösa uppgiften att bekämpa den växande brottsligheten, och Socialdemokraterna och Anders Ygeman är naturligtvis också politiskt ansvariga för sammansättningen av poliskåren.

När vi diskuterar här i dag varför det inte blir fler poliser som utbildas, som går ut i tjänst eller som stannar kvar i yrket och varför vi vid antagningen av nya elever på polishögskolorna ser en sjunkande trend när det gäller den etniska sammansättningen är det till inrikesministern som den här riksdagen måste vända sig.

Jag är övertygad om att ett väsentligt steg för att öka antalet personer med utländsk bakgrund som söker sig till polisutbildningarna är att förlägga nya utbildningar till sådana orter där rekryteringarna av dessa av uppenbara skäl blir lättare. Dit hör Malmö och dit hör definitivt Rosengård.

När vi diskuterar hur de ungdomar som drömmer om att bli polis och få arbeta i det här landets poliskår ska få möjligheter att göra så måste också antagningsstatistiken till polisutbildningarna spela en roll. Det är tydligt att i utbildningssammanhang spelar den geografiska placeringen av ett lärosäte roll. Den inverkar på vem som söker sig till utbildningarna, och den inverkar på vem som stannar kvar i närområdet. Detta är ytterligare ett tungt argument för Malmö som en ny placeringsort, och jag skulle på nytt önska att inrikesministern var betydligt tydligare i sitt stöd för detta här i dag än vad han är.

Sedan görs det mycket. I går avläts ett brev från ett enigt presidium i Region Skåne med representanter för Socialdemokraterna, Moderaterna och Miljöpartiet till inrikesministern med krav på fler poliser i Skåne och fler och tyngre insatser för att utöka antalet människor som ägnar sig åt polisiär verksamhet, så att man kan verka brottsförebyggande i regionen och öka tryggheten för medborgarna där.

På sikt tror jag att inrikesministern får vänja sig vid att kraven från Malmö och Skåne på mer och tydligare aktivt arbete från regeringens sida vad gäller polisfrågorna kommer att vidgas.

Avslutningsvis vill jag svara på den fråga jag fick. Ja, alliansregeringen reformerade polisutbildningen och koncentrerade sig på kraven på polisens kompetens. Vi gjorde bedömningen att nya poliser inte måste ha en utbildning som uppfyller alla krav i högskolelagen. Antagningen till polisutbildningen bör enligt vår mening även fortsättningsvis utformas utifrån polisverksamhetens specifika behov och inte utifrån högskoleförordningen. Den bedömningen har inte ändrats från den tiden då vi styrde Sverige till nu när vi befinner oss i opposition och landet har en ny regering.

Anf. 28 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Det hedrar Tobias Billström att han svarar på frågan, och han svarar tydligt. Han visar därmed att jag hade rätt, inte bara i att han är en skicklig retoriker utan också i att han är en skicklig politiker.

Numera är en av de tre polishögskolorna placerad på Södertörns högskola. Det återstår att se vilka positiva effekter det kommer att få för rekryteringen. Jag delar Tobias Billströms uppfattning att orten och placeringen har betydelse, om vi börjar i den änden.

Jag tror tyvärr att om mångfalden ska öka måste det göras mycket mer än att bara ha polishögskoleutbildning på orten. Jag tror att vi måste ha preparandutbildningar. Och jag tror att vi måste synas mer i skolor. I hela

landet måste det finnas i ungdomars föreställningsvärld att de kan bli poliser, att de kan vara en del av tryggheten. Där tror jag att vi har betydligt mer att göra. Det är också därför vi har gett de här uppdragen till Polismyndigheten.

Jag följer utvecklingen för polisen noga. Hittills har det varit för dåligt. Men jag tror att vi håller på att vända utvecklingen igen.

Jag ska däremot ge Tobias Billström rätt i att jag har varit otydlig när det gäller en placering i Rosengård. Det beror på att jag vill ta den diskussionen i ett större sammanhang. I dagsläget och med den ordning som den borgerliga regeringen har valt för polisutbildningen är det Polismyndigheten själv som ansvarar för det. Jag har noterat att chefen för Polismyndigheten gärna vill se en utbildning i Rosengård. Men det återstår att se om man återkommer med ett sådant förslag till regeringen.

Tobias Billström tar också upp brevet från Region Skåne, som det ska sägas att jag bara har sett i medierna. Jag välkomnar det brevet i grunden. Mitt svar är att det behövs fler poliser i Skåne. Det behövs fler poliser i Malmö. Det behövs ytterligare åtgärder för att vända utvecklingen. Det behövs också nya verktyg för polisen.

Vi har aviserat att vi vill se en fördubbling av straffen för vapenbrott, så att det därmed ska råda häktningspresumtion, det som i medierna kallas för obligatorisk häktning. Regeringen fattade i går beslut om att fördubbla straffet för olovlig hantering av handgranater. Vi kommer att fördubbla det straffet ytterligare i samband med att vi fördubblar straffet för olovligt innehav av skjutvapen. Det ska i båda fallen råda häktningspresumtion. Om man går hemifrån med en pistol eller handgranat på sig riskerar man alltså att inte komma hem på minst två år. Om man tas fast av polisen kommer man först att obligatoriskt häktas och sedan dömas i domstol.

Jag tror att det är en mycket viktig signal. Det har nämligen funnits en del oroväckande tecken; människor inom den organiserade brottsligheten har gripits med skarpladdade vapen, har erkänt brottet men har några timmar senare befunnit sig ute på gatan igen. Det har varit en dålig ordning, och det har skickat en dålig signal. Det ändrar vi på nu.

Jag utgår från och tror att den ändringen kommer att stödjas av Moderaterna och Tobias Billström.

Anf. 29 TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Jag vill tacka för en bra debatt, även om jag konstaterar att vi som vanligt får fortsätta att driva regeringen framför oss. Med det mörker som har sänkt sig över Malmö, där unga människor skjuts till döds på gatorna varje vecka och befolkningen börjar se våldet som en naturlig del av vardagen krävs det politisk handlingskraft och mod.

Det är alldeles utmärkt med skärpta straff. Men det krävs poliser som griper brottslingarna så att de kan lagföras. Det är alldeles utmärkt med åtgärder som ser till att skapa förutsättningar för att undanröja förutsättningarna för den organiserade brottsligheten att arbeta. Men utan fler poliser och utan poliser som har rätt utrustning, rätt utbildning och rätta löner kommer det arbetet inte att lyckas.

Då måste diskussionerna fokusera på hur fler poliser ska rekryteras, för att man ska kunna bekämpa brotten, och hur de som fortsätter att jobba

och slita dagligen i det här landet ska förmås stanna kvar i yrket. Avgångstalen är inte uppmuntrande på den punkten, som inrikesministern är väl medveten om efter många debatter här i riksdagen.

Frågan om en polishögskola i Malmö måste prioriteras av regeringen. Frågan om förbättrade villkor för den som vill söka sig till yrket måste komma högre upp på regeringens att-göra-lista.

Jag välkomnar att inrikesministern säger att orten spelar roll. Jag anser att om man bara har erkänt det har man också, för sig själv, tagit det första steget på den väg som borde sluta med att regeringen, på det ena eller andra sättet, till slut uttalar att det är en viljeinriktning om var man vill se en etablering.

Sant och slutligen understryker dock den här debatten vikten av en sak, nämligen en ny regering som börjar lösa Sveriges poliskris.

Anf. 30 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Ibland står den framgångsrika retoriken i vägen för det man själv önskar göra. Tobias Billström säger att Moderaterna ska fortsätta att driva regeringen framför sig och att det krävs en ny regering för att åstadkomma det Tobias Billström ger uttryck för, nämligen fler utbildade poliser och en polishögskoleutbildning i Malmö. Det säger han efter att själv ha suttit i regeringen i åtta år – det var väl åtta år? – utan att ha lyckats med det.

Först driver han regeringen framför sig i opposition. Sedan är han i regeringsställning i åtta år och driver regeringen framför sig. Sedan är han tillbaka i opposition och fortsätter att driva regeringen framför sig. Det verkar som att Tobias Billström har förmågan att driva regeringen framför sig oavsett om han är i opposition eller i regeringen, men tyvärr utan att nå de resultat han önskar.

Jag ska strö ytterligare lite salt i såren. Antalet utbildningsplatser är större nu än när Tobias Billström satt i regeringen. Antalet antagna till polishögskoleutbildningen är större nu än när Tobias Billström satt i regeringen. Antalet polisanställda är större nu än när Tobias Billström satt i regeringen. Och antalet kronor som satsas på polisen är större nu än när Tobias Billström satt i regeringen.

Jag välkomnar alltså Tobias Billströms arbete som framgångsrik oppositionspolitiker. I regeringsställning var han nämligen inte lika framgångsrik.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2016/17:221 om allmänhetens förtroende för polisen

Anf. 31 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Då ses Lars-Arne Staxäng och jag återigen, för dagens andra debatt.

Lars-Arne Staxäng har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att återupprätta förtroendet för den svenska polisen. Vi-

dare frågar interpellanten om jag och regeringen kommer att ta några initiativ för att se till att det sker en förändring i ledarskapet av Polismyndigheten, för att ge den svenska polisen en nystart.

Nationella trygghetsundersökningen är en årligen återkommande brottsoffer- och trygghetsundersökning som genomförs av Brottsförebyggande rådet, Brå. Undersökningen innehåller bland annat uppgifter om förtroendet för polisen. Den senaste undersökningen gällande 2016 visar att andelen med stort förtroende för polisen har minskat från 65 procent till 61 procent, vilket är en nedgång med 4 procentenheter jämfört med 2015. Förändringen får dock anses vara liten i sammanhanget, och i ett längre tidsperspektiv innebär resultatet en ökning med 6 procentenheter jämfört med 2006 då mätningarna startade. Förtroendet för polisen ligger alltså på en relativt stabil nivå över tid.

Sverige ska vara ett tryggt land att leva i. Det förutsätter ett starkt rättssystem med en tillgänglig och effektiv polis. I syfte att förbättra polisens resultat kommer regeringen därför att besluta om ett gemensamt regeringsuppdrag till Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten om ytterligare förstärkt samverkan i det brottsutredande arbetet. Detta innebär att ett antal åklagare placeras ut i Polismyndigheten för att under viss tid bistå polisens utredare och förundersökningsledare i konkreta ärenden rörande mängdbrott. För att avlasta utredningsverksamheten ingår det också i uppdraget att tillsätta särskilda utredningsgrupper som hanterar äldre ärenden. Polismyndigheten kommer även att få ett regeringsuppdrag om att utveckla resultatuppföljningen i myndigheten.

Ombildningen av svensk polis är en av de mest omfattande organisationsförändringarna inom staten på många år och den största förändringen inom polisväsendet sedan 1965. Erfarenheter från tidigare myndighetsreformer visar att genomförandet ofta är mer komplicerat och tar längre tid än vad som har förutsetts.

Att leda Sveriges största myndighet under rådande omständigheter är ett komplext uppdrag. Jag har fortsatt förtroende för rikspolischefens förmåga att hantera denna svåra uppgift.

Anf. 32 LARS-ARNE STAXÄNG (M):

Herr talman! Jag vill först tacka för svaret. Men om jag ska vara riktigt ärlig anser jag inte att det innehåller tydliga förslag till förbättringar under den närmaste tiden, vilket är helt nödvändigt. Jag återkommer till det.

Jag ska försöka att förklara varför. Man ska vara försiktig med statistik eftersom den kan missbrukas. Man mäter olika saker. Det är också mänskligt att man tar till sig den statistik som passar en själv.

När detta är sagt kan man mycket tydligt se att nästan all statistik och olika mätningar som har tagits fram under senare tid visar att det är en katastrof för förtroendet för polisen. Dessutom framgår det av statistiken över uppklarade brott och över de ärenden som går vidare till åtal att siffrorna kraftigt sjunker, framför allt under det senaste året.

Som om inte detta vore nog gjorde Brå en trygghetsundersökning under fjolåret, 2016. Den visar inte hur många brott som har anmälts, vilket ska poängteras, utan hur folk upplever situationen och de erfarenheter som man har av brott. Antalet sexualbrott ökar mycket kraftigt, medan ärenden som går till åklagaren har minskat med 24 procent under ett år. Detta tillsammans borde skaka om oss alla rejält och radarparet – om jag får kalla

det så – inrikesminister Ygeman och rikspolischef Eliasson i synnerhet. Det bekymrar i alla fall mig riktigt mycket. Totalt handlar det om den viktiga tilliten i ett samhälle.

När tryggheten försvinner blir det ett mycket hårt och otrött Sverige. Därför vill jag att regeringen och inrikesministern kommer med exekutiva förslag till förändringar så fort det är möjligt för att man ska kunna åter skapa förtroendet för polis och vårt rättssystem.

Antalet anmälda brott är nu 1,5 miljoner. De brott som ökar är framför allt it-bedrägerier och andra bedrägerier, misshandel, olaga hot samt sexuellt ofredande.

Ett annat problem som togs upp i den förra interpellationsdebatten är att antalet behöriga sökande till polisskolorna minskar. Av 8 000 sökande till 800 platser klarade bara 705 kraven. Man börjar nu fundera på om man ska sänka kraven, vilket är helt fel väg att gå. Av de 705 som klarade proven dök bara 649 upp när utbildningen skulle börja – detta i en tid när 867 poliser har slutat, även om en del av dem kanske har gått i pension.

Det går med andra ord nedåt med antalet poliser för närvarande – detta i en tid när vi borde öka antalet rejält, inte minst för att befolkningen har ökat under senare år.

Man kan fundera över vad detta beror på. Jag tror inte att det är enbart en lönefråga. Det handlar framför allt om hur brottsbekämpningen har fungerat i praktiken och vilken arbetsglädje som en enskild polisman känner när en brottsling släpps efter ett anhållande och ställer till ännu mer elände för vanliga människor. Det ger ingen arbetsglädje.

Anf. 33 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Man ska nog vara ödmjuk när man beskriver situationen. När man ger uttryck för det tonläge som Lars-Arne Staxäng gör kanske man också borde redovisa sina egna förslag till förändringar. Trots att Lars-Arne Staxäng hade fyra minuter till sitt förfogande gör han inte det.

Läget är delvis mycket oroande i termer av att resultaten på makronivå ser för dåliga ut. Men granskar man den statistiken närmare ser man att trots att resultaten har fallit i sju år i rad – i fem av dessa år var det en moderatledd regering – vänder för första gången resultaten i en av regionerna, Region Öst. Samma sak händer i ett antal län i Sverige. Det finns alltså försiktiga tecken på ljusning. De är inte tillräckligt bra, och det var också bakgrunden till att jag hade detta samtal.

Vi har vidtagit ett antal konkreta åtgärder. Vi har ökat polisens budget och fortsätter att öka den till över 2 miljarder kronor.

Varje år med socialdemokratiskt ledd regering har polisen fått större budget än vad den har haft under något år med moderatledd regering.

Varje år med socialdemokratiskt ledd regering har vi haft fler polisanställda än vad vi någonsin haft med moderatledd regering.

Antalet polisanställda kommer att stiga. Vi utbildar fler poliser än vad man gjorde under den tid som Moderaterna styrde Sverige.

Det stämmer att poliser slutar. Två tredjedelar av dem som har slutat har gjort det för att de har gått i pension eller för att de i stället har fått anställning hos Säkerhetspolisen. Tidigare var polisen och Säkerhetspolisen en myndighet. Enligt den tidigare statistiken räknades det inte som att dessa poliser hade slutat sin verksamhet.

Vi har också genomfört en lång rad lagskärpningar som jag tror kommer att vara effektiva.

Vi har renodlat polisens arbete genom att flytta bort djurhållning, transporter och annat som i första hand inte är polisverksamhet.

Vi har kraftigt skärpt straffen för vapenbrott, för handgranater och explosiva varor.

Vi har gjort det möjligt att döma gängledare för brottslighet som den har känt till, men inte själv förhindrat.

Vi har gjort det lättare att plocka av kriminella deras klockor, kontanter och bilar som har varit en effekt av den brottsliga verksamheten.

Vi har förstärkt den polisiära närvaron i alla socialt utsatta områden. Lars-Arne Staxäng gav i tidigare interpellationsdebatt uttryck för hur framgångsrikt detta synes vara i ett av de socialt utsatta områdena.

Vi går vidare och bygger nya polisstationer, exempelvis i Rinkeby, med över 200 polisanställda.

Vi går vidare med att stärka den polisiära närvaron, inte bara i de socialt utsatta områdena, utan runt om i Sverige. För att stärka den utvecklingen införs det nu anställningsstopp vid de nationella avdelningarna.

Midjan ska bli smalare och polisen ska vara starkast närmast medborgarna och absolut starkast där den behövs som mest i de mest brottsaktiva områdena.

Vi har också skärpt polisens resultatredovisningssystem så att vi bättre kan följa utvecklingen och också så att oppositionen bättre kan följa utvecklingen och ställa både polis och regering till svars för den utveckling som sker i riket.

Anf. 34 LARS-ARNE STAXÄNG (M):

Herr talman! Det kan inte ha undgått någon att det är riktigt besvärligt på många ställen i Sverige. Bara i Stockholm, Göteborg och Malmö sker det dagligen riktigt grova brott och alldeles för ofta även dödsskjutningar.

Det är inte heller någon hemlighet att man börjar få stora problem med att ungdomsgäng kraftsamlar och utsätter såväl allmänhet som poliser och övrig samhällstjänst för både våld och allmän otrygghet. Och jag pratar inte bara om de utanförskapsområden som finns runt om i Sverige, utan nu börjar det faktiskt också bli problem i stadskärnorna.

I Nordstan, som ibland kallas Femman, i Göteborg är det inte ovanligt att stora ungdomsgäng tar över framför allt på kvällen när de flesta har gått hem. Vid flera tillfällen har till och med polisen själv behövt kalla på förstärkning för att kunna freda sig.

Så här kan vi inte ha det. Allt detta tillsammans med brandincidenter och skadegörelse, som har blivit vardagsmat i många städer, gör att tryggheten faller brant.

Här måste samhället gemensamt tydligt sätta stopp så fort det bara går. Det får inte fortsätta längre. Detta handlar inte bara om poliser, för det räcker inte. Polisen är dock en viktig del. Samhället kan inte ge efter, och vi kan inte vänta med åtgärder till nästa år.

I ett samhälle där detta inte fungerar är alla förlorare. Just därför hemställer jag än en gång till statsrådet att lägga in en högre växel och komma med förslag som vi kan klubba igenom här i riksdagen. Det behövs.

Eliasson och Ygeman säger i en DN-artikel att det ska bli anställningsstopp i polishögkvarteret, vilket jag bejakar. Men ledningsstrukturen ute i landet har hittills inte blivit så som det var tänkt. Tyngdpunkten skulle framför allt ligga på det lokala planet.

I de flesta polisväsen runt om i världen, och där polisväsendena fungerar väl, är den lokala polisen ganska stark. Ofta ligger två tredjedelar på lokal polis och en tredjedel på statlig polis. Vi måste röra oss åt det hållet. Detta fanns som grund när vi skulle sätta polisreformen.

Det är i den lokala förankringen, när människor känner trygghet till sin polis, som kunskapen flödar fram. Befolkningen har ju oftast större kunskap än polisen om hur det ser ut med både det ena och det andra brottet. Detta kan i samarbete med polis och samhälle i övrigt möta den verklighet som vi har framför oss.

Jag återkommer därför till det senaste årets statistik som skrämmer mig – om vi nu ska slå statistik i huvudet på varandra. Man kan gå några år tillbaka och se att kurvorna går upp och ned, men en undersökning gjord av Aftonbladet och Inizio för det senaste året visar att förtroendet har ramlat ned från 56 till 31 procent – alltså på ett år! Jag vet inte vilka kraftord jag ska använda om sådana siffror. När det gäller dem som inte alls har förtroende för polisen har siffrorna ökat från 21 till 44 procent.

Vi måste ändra på detta. Jag inser att det är en rejäl uppförsbacke, men det finns ingen annan lösning än att ändra detta 180 grader – så snart det bara går.

Anf. 35 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag blir lite brydd. Lars-Arne Staxäng är en hedervärd riksdagsledamot. Han har goda kunskaper om statistik och känner till att Sverige har den kanske bästa kriminal- och trygghetsstatistiken i världen. Han har läst Brottsförebyggande rådets statistik och känner till resultaten. I stället för kvalitetssäkrad statistik med ett brett urval, stort underlag och hög tillförlitlighet väljer han att redovisa statistik från Aftonbladet och Inizio.

Detta är en statistikkälla som inte bygger på ett representativt urval utan på självrekryterade internetpaneler. Den som själv så önskar får vara med. Den här statistikkällan är så osäker att seriösa medier i Sverige, förutom Aftonbladet, oftast väljer att inte rapportera resultaten vidare.

Jag måste få ställa ett par frågor till Lars-Arne Staxäng. När han har dessa båda statistikkällor framför sig undrar jag varför han väljer den källa som han vet är behäftad med en massa problem i stället för den som han vet håller hög nivå. Kan det vara så att den ena källan bekräftar den bild som Lars-Arne Staxäng vill föra fram medan den andra inte gör det? Ligger detta bakom valet av statistikkälla snarare än tillförlitlighet, trovärdighet och statistisk relevans?

Jag tycker i så fall att Lars-Arne Staxäng för ovanlighetens skull är ute på lite hal is. Det är inte så här han brukar använda statistiska källor, och jag beklagar detta.

Låt mig säga något om Nordstan och Femman i Göteborg, som är ett av Sveriges mest välbesökta köpcentrum. Förra året hade man 35 miljoner besökare. Där har funnits stora problem, men efter ett framgångsrikt polisarbete har det skett betydande förbättringar. Jag tror att man under vecka 3 i år hade det minsta antalet anmälda brott i Nordstan i Göteborg på fem

år. Många hårt arbetande poliser, med ganska blygsam ersättning, har gjort stordåd med det brottsförebyggande arbetet i Nordstan. Detta innebär inte att alla problem är lösta, men polisen har faktiskt gjort ett storartat arbete.

Jag tror dock att mer måste göras. Vi har problem med vissa grupper i vilka vi måste ha ett aktivare arbete från sociala myndigheter. För deras egen och för andras säkerhet måste vi se till att de inte avviker från boenden eller de vårdformer som de har getts möjlighet att delta i. I den mån de inte har rätt att vistas i landet måste de återvända till sitt hemland. I den mån det är svårt att få dem att återvända eller utvisa dem måste vi kunna hålla dem inlåsta i väntan på att utvisning sker.

Anf. 36 LARS-ARNE STAXÄNG (M):

Herr talman! Det sista som statsrådet tog upp är väldigt viktiga saker. Vi har en bra ordning i Sverige med ett rättssäkert system. Domstolar tar i överklagningar hänsyn till alla de faktorer som kan finnas om man är asylsökande eller om det handlar om någon annan. Om detta system ska fungera måste man faktiskt underordna sig domstolens beslut. Därför förväntar jag mig även inom detta område förbättringar för polisen – kanske genom lagändringar – så att den ska kunna utföra detta. Detta är en del av det hela.

Men jag blir lite rädd när statsrådet kommer in på statistik. Det är helt riktigt att statistik kan missbrukas, vilket jag har sagt i både denna interpellationsdebatt och tidigare. Jag vill dock ge en signal. Det här gäller inte bara Aftonbladets statistik. Om det finns statistik som visar en signal om att folk blir alltmer otrygga och har blivit det under det senaste året måste man ta denna signal på riktigt stort allvar. Jag blir rädd om statsrådet tror att man bara kan sitta still i båten och låta det fortgå.

Jag tror att man måste göra en massa saker, och det ska ske ganska snart. Exempelvis kan jag hänvisa till Ola Sjöstrand, chefsåklagare i Malmö, som mycket tydligt säger att Malmö är på väg mot kollaps. Även om man i ett kort perspektiv skulle föra över poliser till Malmö innebär det att det blir brist på andra ställen.

Vi får heller inte glömma resten av Sverige. Jag träffade till exempel organisationen Företagarna Uddevalla i Bohuslän i måndags. De var upprörda över att de inte kan räkna med hjälp om de får inbrott eller liknande i dag. Så här har våra företagare det. Om det inte handlar om fysiskt våld får de ofta inte ens ut en polis till sig när de har haft inbrott, vilket kanske kan spoliera hela deras verksamhet.

Detta får inte ske. Vi måste göra någonting.

Anf. 37 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Vi vidtar åtgärder. Jag har gett uttryck för de åtgärder som regeringen har vidtagit och dem vi planerar att vidta. Det handlar om ett stort antal åtgärder.

Man måste dock, Lars-Arne Staxäng, akta sig för att göra självrekryterade paneler till sin egen verklighetsbild när det finns bra statistik att tillgå. Man måste akta sig för att välja statistik utifrån vilken bild man vill sprida eller skapa snarare än den som har det bästa underlaget.

Vi har vidtagit ett antal åtgärder i Malmö efter chefsåklagarens uttalande. Nu finns en ny regionchef för Region Syd. Vi har tillfört 144 miljoner kronor. Vi har förflyttat ett stort antal poliser och speciella utredare. Allt detta har vi gjort för att kunna vara Malmö behjälpliga.

Jag tycker att det är talande för debatten att Lars-Arne Staxäng efter fyra inlägg avslutar med att säga att någonting måste göras men själv inte ger uttryck för en enda sak som borde göras. Själv har jag framfört ett antal åtgärder som regeringen vidtar.

Jag tror att detta är rätt talande för hur debatten om säkerhet, ordning och trygghet ser ut i Sverige i dag. Jag är glad över att vara statsråd i en regering som satsar mer pengar på polis och säkerhetspolis än vad någon regering någonsin tidigare har gjort.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2016/17:223 om samhällets beredskap i händelse av kris eller krig

Anf. 38 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Allan Widman har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att förtydliga regeringens hållning när det gäller både samhällets och de enskilda medborgarnas ansvar för livsmedelsförsörjning i händelse av kris eller krig.

Det är viktigt att livsmedelsförsörjningen fungerar både vid kriser och vid höjd beredskap. Vår förmåga på det här området ska byggas utifrån en analys av dagens behov, vilka inte nödvändigtvis är desamma som förr. I händelse av en kris eller vid höjd beredskap ska vi i så stor utsträckning som möjligt samarbeta med våra grannländer för att kunna utbyta varor.

Såväl privata som offentliga aktörer fyller viktiga funktioner i detta arbete. Bland de offentliga aktörerna har Livsmedelsverket en särskilt viktig roll, eftersom myndigheten har ett övergripande ansvar för att samordna kris- och beredskapsplaneringen för livsmedelsförsörjningen. Bland annat leder myndigheten en privat-offentlig samrådsgrupp.

För att få en god försörjningsberedskap avseende livsmedel behöver den nationella produktionen öka. Att öka livsmedelsproduktionen i Sverige ingår i de långsiktiga mål för en sammanhållen politik för hela livsmedelskedjan som regeringen tillsammans med de borgerliga partierna och Vänsterpartiet har kommit överens om. Genom att Sverige i större omfattning ska bli självförsörjande med livsmedel kommer sårbarheten att minska.

Människor förväntas också ta ansvar för sin egen livsmedelsförsörjning vid kriser och höjd beredskap. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har uttryckt att ett riktmärke för alla hushåll bör vara att de har livsmedel hemma som räcker i minst tre dygn. Medvetenheten om detta och om hur man på andra sätt kan förbereda sig för kriser och höjd beredskap behöver öka. MSB har en viktig uppgift i att sprida sådan information och har mot denna bakgrund tagit initiativ till en krisberedskapsvecka som syftar till att väcka engagemang för vår gemensamma säkerhet och beredskap.

Utvecklingen på det säkerhetspolitiska området i förening med konsekvenserna av ett förändrat klimat gör det alltmer angeläget att öka förutsättningarna för en god försörjningsberedskap avseende livsmedel och att öka människors medvetenhet om hur de förbereder sig på bästa sätt. Jag kommer att fortsätta följa utvecklingen på detta område noga och är beredd att vidta ytterligare åtgärder.

Anf. 39 ALLAN WIDMAN (L):

Herr talman! Jag tackar statsrådet så mycket för interpellationssvaret. Det var i Sälen på Folk och Försvars rikskonferens i januari som statsrådet fick frågor gällande vår förmåga till självförsörjning i fråga om livsmedel. Svaret – åtminstone det som refererades i massmedierna – handlade om något som statsrådet också var inne på i sitt interpellationssvar, nämligen om att i första hand försöka åstadkomma handel med våra nära grannländer.

Herr talman! Jag har skrivit min interpellation för att ge statsrådet ett tillfälle att framföra en mer nyanserad hållning i denna – som jag tror – rätt komplexa fråga. Detta med att handla med grannar i händelse av långvarig kris, höjd beredskap eller till och med militär konflikt som drabbar landet är något av en förenkling.

För det första är det högst osäkert huruvida det över huvud taget kan förekomma handel länder emellan i en sådan här situation. Det räcker att vi erinrar oss det första och det andra världskriget, då blockader användes flitigt. Trots en mycket högre grad av självförsörjning än vad vi har i dag tvingades Sverige under båda dessa krig att ransonera livsmedel.

För det andra är det i en sådan situation inte bara Sverige som kommer att ha behov. Om det skulle uppstå en militär konflikt i vårt närområde kommer bedömningsvis – det säger också den nuvarande regeringen – i stort sett alla länder att vara involverade, och de länder som Anders Ygeman önskar handla med kommer naturligtvis i första hand att se till sina egna behov.

Men det handlar inte bara om att komma över livsmedel i tillräcklig mängd. Det handlar också om hur vi ska kunna hantera de livsmedel som i ett sådant läge kommer till Sverige. Det kan vara bra att erinra sig att möjligheterna att lagra till exempel färsk fisk i det här landet har minskat väsentligt de senaste decennierna. Skulle vi få låt oss säga ett helt fartyg med odlad lax från Norge kommer vi att få stora problem att se till att den här maten är tjänlig när den kommer ut i konsumentledet.

Ett annat problem med att hänvisa till att vi ska handla med våra grannar är nog att enskilda människor som lyssnar till det budskapet andas ut lite, herr talman. De känner att samhället kommer att fixa det här. Det är bra att statsrådet nu framhåller att MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, tillhåller samtliga medborgare att kunna ha minst tre dygns försörjningssäkerhet själva. Jag tror väl inte att det finns så många kylskåp runt om i det här landet som inte kan försörja respektive familj under 72 timmar. Min fråga till statsrådet är därför: Räcker det att den enskilde har ansvar för sin egen livsmedelsförsörjning under en så kort tid som 72 timmar?

Herr talman! Försvarsutskottet tog redan för två år sedan initiativ till att ta fram en broschyr som heter *Om krisen eller kriget kommer*. Där problematiserar vi den här mycket begränsade ambitionen när det gäller enskildas ansvar för sin egen försörjning. Om det är så att vi ska ställa om vår handel i en krissituation måste väl rimligtvis också statsrådet inse att den enskilde själv kan komma att tvingas ta ansvar under en väsentligt längre tid än 72 timmar.

Anf. 40 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag blir lite brydd av Allan Widmans inlägg i den här diskussionen. Jag kan ha kommit ihåg fel, men visst var det så att Allan Widman var närvarande i Sälen och hade möjlighet att följa den diskussion som följde på mitt anförande? De som hade möjlighet att följa mitt anförande kunde höra att jag talade om de här frågorna. Jag har inte sagt någonting av det som Allan Widman nu försöker ställa mig till svars för. Jag har inget behov av att skydda mig mot det.

Låt mig snabbt rekapitulera det som jag faktiskt sa och som jag fortfarande menar. Jag sa att självförsörjningsgrad är ett dåligt mått att utgå från. Det beror på att våra konsumtionsmönster har förändrats så kraftigt. I motsats till vid tiden för första världskriget, och faktiskt även andra världskriget, som Allan Widman nämner, konsumerar vi i Sverige i dag såväl ananas som vin. Det har gjort att självförsörjningsgraden gått nedåt. Men jag tror att de flesta medborgare kommer att kunna klara en kris eller krigssituation väldigt bra utan att konsumera vare sig ananas eller vin.

Grunden är naturligtvis att vi till stor del ska kunna försörja oss själva i en kris eller en krigssituation. Men inget av de scenarier myndigheterna eller experterna utgår från i sin planering innefattar att vi kommer att vara helt avskärmade från omvärlden. Utvecklingen av livsmedelsproduktionen i Sverige och i princip alla andra länder, utom möjligtvis Nordkorea, Moldavien och några till, har inneburit en betydande grad av specialisering. Man blir duktigare på att producera ett antal varor. Sedan byter man dem mot andra varor. Det är inte så att jag, Sverige eller EU på något sätt har sagt sig vara beroende av ett annat land för att klara försörjningen i en kris eller en krigssituation. Däremot är det så att vi kommer att behöva ett visst utbyte av varor. Vi är väldigt duktiga på att producera en del livsmedel. Andra länder – Allan Widman nämnde Norge – är väldigt duktiga på att producera lax. Det gör vi tyvärr inte i lika stor utsträckning som Norge. Där tror jag att det finns en betydande förbättringspotential i Sverige.

Ska vi nu i totalförsvarsplaneringen bygga upp vår förmåga att även inom livsmedelsförsörjningen klara en kris eller en krigssituation måste den inrikta sig på att klara försörjningen av baslivsmedel. Då blir självförsörjningsgraden ett dåligt mått att titta på. Det väsentliga måste vara vår förmåga att producera och inte minst distribuera viktiga livsmedel.

Lika lite som det är säkert att vi kommer att bli avskurna från vår omvärld, lika lite kan vi vara säkra på att det kommer att vara möjligt att distribuera livsmedel i alla delar av vårt land. Det kan vara så att en del av landet är avskuren. Det är alltså inte alldeles självklart att det bara är nationens gränser som ska vara avgörande för vår förmåga att klara en kris.

Sedan handlar det om insatsvarorna. Vi har i dag ett transportsystem som i väldigt hög grad är beroende av fossila drivmedel som vi importerar

från andra länder. Vill vi öka vår förmåga att klara en kris eller en krigssituation bör vi ställa om stora delar av vårt distributionssystem, så att vi i lägre grad blir beroende av fossila drivmedel utifrån. Under tiden vi gör det krävs naturligtvis att vi har ett betydande lager av de fossila drivmedlen. Det spelar ju ingen roll om hela nationen är självförsörjande på exempelvis fläskkött genom produktion i Skåne om vi inte klarar att distribuera fläskköttet över landet.

Anf. 41 ALLAN WIDMAN (L):

Fru talman! Jag kan inledningsvis avslöja att jag dessvärre hade lämnat konferensen Folk och Försvar när statsrådet höll sitt anförande. Icke desto mindre refererar nu statsrådet i sitt svar här i kammaren till att vi ska handla med andra länder, och jag försökte problematisera denna ambition.

Visst, det kan vara en del experter som gör bedömningen att vi i Sverige inte behöver bli helt avskurna. Men när man planerar för de värsta scenarierna, kris och krig, bör man också ha planer för att det värsta utfallet kan bli verklighet, alltså att Sverige blir helt avskuret och att möjligheterna till handel inte längre står till buds.

Statsrådet säger att han blir brydd över mina frågor. Jag konstaterar att han i svaret refererar både till handel med andra länder och till ökad produktion, som ligger inom ramen för den nyss anförda livsmedelsstrategin. Statsrådet menar att den ökade produktionen ska leda till en minskad sårbarhet för Sverige.

Nu tycker jag att han övertolkar livsmedelsstrategin. Det mål som finns där, som för övrigt är det enda som regeringen har lyckats nå enighet med oppositionen kring, handlar om att livsmedelsproduktionen ska öka. Men det är långt ifrån samma sak som att självförsörjningsgraden blir bättre eller att sårbarheten minskar. Som statsrådet själv påpekar: Är det produktionen av champinjoner och sparris som ökar, eller är det kött och mjölk som ökningen gäller? Och var i landet sker ökningen – sker den på Gotland eller i norra Norrland? Sådant får också betydelse, inte minst mot bakgrund av detta med drivmedelssäkerhet, som statsrådet också aktualiserar. Återigen: Vilka möjligheter har vi att hantera en situation där det gäller att hålla livsmedlen tjänliga för människor, att få dem transporterade till rätt ställe och så vidare?

Fru talman! Jag ställde en mycket rak fråga till statsrådet om detta med 72 timmar, som MSB arbetar med. Det är min bedömning att de flesta familjer klarar 72 timmar utan någon som helst förberedelse. Jag tror åtminstone att flertalet av dem gör det. De flesta barnfamiljer har rätt mycket mat i sina kylskåp, och hållbarheten är nog sådan att 72 timmar inte utgör någon större utmaning.

Statsrådet hänvisar till att vi i en kris eller en krigssituation delvis ska ställa om vår handel. Jag får dock intrycket att han inser att det kan vara ett mycket längre tidsperspektiv då enskilda behöver klara sig själva. Om vi dessutom understryker enskildas eget ansvar, till exempel när det gäller livsmedel i en kris eller en krigssituation, kommer det också att syfta till ett minskat tryck på samhället att leverera i sådana lägen. Jag hade gärna sett att statsrådet valt att reagera på detta med de 72 timmarna. Jag konstaterar att han är beredd att göra mer, och då är frågan: Är detta ett område där regeringen skulle kunna bli ännu tydligare?

Anf. 42 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Låt mig börja med att besvara den sista frågan direkt: Ja, och det är också bakgrunden till att vi återupprättat totalförsvars- och civilt försvarsplaneringen. Vi kan absolut bli tydligare, och det finns absolut mer att göra. Jag tror att det här är ett ämne som förtjänar en bra diskussion.

Allan Widman ställde en annan konkret fråga, som jag tyvärr missade att svara på i mitt förra inlägg, om detta med 72 timmar. Jag ska försöka svara på den nu. Det är en bra början, men tyvärr är jag nog inte lika optimistisk som Allan Widman om den normala barnfamiljens förmåga att klara detta. Jag tror säkert att en normal barnfamilj har varor i kylen som räcker, men det kan vara betydligt värre, till exempel att vi inte har elektricitet och att det inte finns någon kyla i kylskåpet i mer än sex, sju eller åtta timmar beroende på vilken energiklassning det har. Det kanske behövs varor hemma för att man ska kunna värma sig. Man kan behöva hämta vatten eller ha vatten tillgängligt. Man kanske har ett betydande förråd av torrvaror men inte tillräckligt med vatten för att omvandla dem till tjänligt livsmedel.

Jag tror att 72 timmar nog är en bra början, men sedan kan man behöva bygga vidare. Jag tror också att det handlar om tankemönster. Man måste fundera över vad man har hemma, hur man kan gå på toaletten under de 72 timmarna, hur man ordnar värmeförsörjning, hur man ser till att det finns ljus och så vidare.

Låt mig komma tillbaka till Allan Widmans huvudfråga. Ja, jag menar att vi ska försöka ha varuutbyte och att de nordiska och europeiska solidaritetsförklaringarna innebär att vi kommer att vara en del av ett varuutbyte med vår omvärld om vi har möjlighet till det. De allra flesta scenarier tyder på att vi kommer att ha möjlighet till varuutbyte. Menar inte Allan Widman samma sak?

Jag har alltid sett Folkpartiet, numera Liberalerna, som ett frihandelsvänligt parti som också tror på den specialisering som blir utlöparen av frihandeln, nämligen att man blir bättre och bättre på vissa varor och kan utbyta de varorna med varandra. Det gör oss alla rikare. Det gör också att vi får en bättre varuproduktion. Det fyller också i sig ett säkerhetspolitiskt syfte, för den man handlar med och är i ett ömsesidigt beroende med kommer man att ha väldigt svårt att vara inblandad i väpnad konflikt med. Demokrati och frihandel är i sig långsiktigt säkerhetshöjande.

Jag tror inte att det är en bra väg att gå att tro att man ska vara nationellt oberoende av alla andra nationer och att man kan bygga murar mot andra länder. Jag tror på handelsutbyte. Sedan ska vi öka vår självförsörjningsgrad, så att vi klarar oss en längre tid. Då blir det ett ganska litet antal livsmedel jämfört med alla de livsmedel som ingår i självförsörjningsgraden. Precis som Allan Widman själv var inne på har kanske många av de livsmedlen liten eller ingen effekt när det gäller hur vi klarar livsmedelsförsörjningen i en kris eller en krigssituation.

Anf. 43 ALLAN WIDMAN (L):

Fru talman! Jag vet inte om det är statsrådets ambition att försöka pådyvla Liberalerna en protektionistisk hållning när det kommer till livsmedel och andra varor. Vi har nog stått på rätt sida i den kampen under rätt många sekler, och vi kommer att fortsätta stå på rätt sida.

Jag tror också att Socialdemokraterna och Liberalerna när det gäller livsmedelsstrategin delar synen att det behöver finnas ett tydligt konsument- och marknadsperspektiv och att det ska ske en specialisering som kan stimulera frihandeln också med livsmedel.

Men det handlar inte om detta. Det handlar om krisen och kriget och om vad vi gör om det skulle inträffa: Vilka möjligheter har vi då? Jag bekymras lite av att Anders Ygeman väljer att ta skydd bakom att många experter gör bedömningen att vi ändå kommer att ha handel. Det finns inga garantier för det, även om det kanske är sannolikt. Då är frågan: Vad avser regeringen att göra i en sådan situation?

I den kontexten, fru talman, kommer detta med de 72 timmarna in. Jag undrar om statsrådet är beredd att säga: Ja, man bör se över den rekommendationen, så att det blir en längre tid för de enskilda. På så sätt ökar man medvetenheten och minskar trycket på samhället att leverera när krisen eller kriget är där.

Fru talman! Sedan ett par år har jag själv ett förråd av livsmedel hemma. Det räcker väsentligt längre än 72 timmar.

Vi har från försvarsutskottets sida gett ut en broschyr – det är en uppföljare till *Om kriget kommer*, som vi känner igen från 80-talet. Vi har sänt den till kommunerna och till statliga myndigheter. Min fråga är: Är regeringen beredd att ta ett initiativ för att se till att enskilda i hela landet får motsvarande information?

Anf. 44 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Det är risk att jag missar en fråga. Det lät som att Allan Widman ställde tre frågor, och jag har bara antecknat två svar. Jag får därför inledningsvis be om ursäkt om jag missar en fråga av Allan Widman.

Första frågan är: Vad avser regeringen att göra om vi är helt avskurna och det värsta händer? Då är mitt svar att vi ska öka produktionen av livsmedel i Sverige. Och vi har gett uppdrag om att återupprätta totalförsvarsplaneringen och den civila försvarsplaneringen. Där ingår naturligtvis förmågan att förse befolkningen med livsmedel, inklusive vatten, i en kris eller en krigssituation.

Den andra frågan är: Tycker regeringen att det vore en bra idé att ge motsvarande information till hela allmänheten? Då är svaret ja.

Nu kom jag på den tredje frågan: Vill jag utöka tiden, så att det blir mer än de 72 timmar som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har uttryckt? Där skulle jag säga att svaret är nej. I dagsläget tror jag att alltför många befinner sig alltför långt från de 72 timmarna, så jag tror att det är en mycket bra grund att börja med. När vi har fått igenom det medvetandet kanske vi kan diskutera om det behöver öka ytterligare, men i dagsläget anser jag inte det.

Med det hoppas jag att jag har besvarat Allan Widmans frågor. Jag vill också passa på att understryka att det oavsett vilken produktion man har inom landet är viktigt att man kan distribuera och lagra produktionen på ett sådant sätt att man har nytta av den. Där kanske vi har nog så betydande utmaningar.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 26 januari

2016/17:256 Hästnäringen och strandskyddsreglerna

av *Lotta Finstorp* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:257 Den turkiska regeringens förtryck av oppositionen

av *Jonas Sjöstedt* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:258 Resan till diktaturen Iran

av *Hans Linde* (V)

till statsminister Stefan Löfven (S)

2016/17:259 Jobb för nyanlända efter avslutad etablering

av *Elisabeth Svantesson* (M)

till arbetsmarknads- och etableringsminister Ylva Johansson (S)

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 26 januari

2016/17:717 Kommuner utan polis

av *Roger Haddad* (L)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:718 Narkotika på landets skolor

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:719 Regelverk för studieavgifter

av *Fredrik Christensson* (C)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2016/17:720 Hyresrätter som inte lämnats till bostadsförmedling

av *Nooshi Dadgostar* (V)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2016/17:721 Migrationverkets skuld till kommunerna

av *Gunilla Nordgren* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:722 Faderskap och föräldraskap

av *Thomas Finnborg* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:723 Bristande boendestöd till våldsutsatta kvinnor

av *Ewa Thalén Finné* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:724 Skatt på förnybara drivmedel

av *Lotta Finstorp* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2016/17:725 Kränkande material via Facebook

av *Tobias Billström* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2016/17:726 Uppföljning av Skönhetsutredningen

av *Jessika Roswall* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2016/17:727 Överbeläggningar som riskerar patientsäkerheten

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2016/17:728 EKN:s kontroll av garantigivning vid vapenexportaffärer

av *Hans Linde* (V)

till statsrådet Ann Linde (S)

2016/17:729 Förbättrad elbusspremie

av *Lotta Finstorp* (M)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2016/17:730 Den svenska bostadsmarknaden

av *Richard Jomshof* (SD)

till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2016/17:731 Otryggheten bland kvinnor

av *Tina Ghasemi* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:732 Förlorad kompetens i frågorna om hedersförtryck

av *Tina Ghasemi* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:733 Individualiserade dödsfallsutredningar

av *Ewa Thalén Finné* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:734 Växande vårdköer

av *Cecilia Widegren* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 26 januari

2016/17:634 Kvinnors rättigheter i Saudiarabien

av *Tina Ghasemi* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:658 Den iranska diktaturens brott mot de mänskliga rättigheterna

av *Birgitta Ohlsson* (L)

till statsminister Stefan Löfven (S)

2016/17:666 Europakonventionen

av *Christina Höj Larsen* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

Prot. 2016/17:62
27 januari

2016/17:664 Försenade utbetalningar av stöd från Jordbruksverket
av *Jens Holm* (V)
till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)
2016/17:682 Kampanjen till FN:s säkerhetsråd samt Pierre Schoris
uppgifter om röstbyten
av *Sofia Arkelsten* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 11.12.

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 13 anf. 40 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

§ 1 Meddelande om åiterrapportering från Europeiska rådets möte den 3 februari.....	1
§ 2 Meddelande om åiterrapportering från Europeiska rådets möte den 9–10 mars	1
§ 3 Meddelande om åiterrapportering från Europeiska rådets möte den 22–23 juni.....	1
§ 4 Senaste dag för avlämnande av propositioner	1
§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar	1
§ 6 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	2
§ 7 Anmälan om faktagromemoria	2
§ 8 Svar på interpellation 2016/17:204 om brott mot äldre.....	2
Anf. 1 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	2
Anf. 2 LARS-ARNE STAXÄNG (M)	3
Anf. 3 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	4
Anf. 4 LARS-ARNE STAXÄNG (M)	4
Anf. 5 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	5
Anf. 6 LARS-ARNE STAXÄNG (M)	6
Anf. 7 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	7
§ 9 Svar på interpellation 2016/17:211 om åtgärder mot illegal yrkestrafik	7
Anf. 8 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	7
Anf. 9 EMMA WALLRUP (V).....	8
Anf. 10 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	9
Anf. 11 EMMA WALLRUP (V).....	10
Anf. 12 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	10
Anf. 13 EMMA WALLRUP (V).....	11
Anf. 14 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	12
§ 10 Svar på interpellation 2016/17:213 om räddningstjänstpersonal i beredskap	12
Anf. 15 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	12
Anf. 16 DANIEL BÄCKSTRÖM (C)	13
Anf. 17 LOTTA OLSSON (M)	14
Anf. 18 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	14
Anf. 19 DANIEL BÄCKSTRÖM (C)	15
Anf. 20 LOTTA OLSSON (M)	16
Anf. 21 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	17
Anf. 22 DANIEL BÄCKSTRÖM (C)	18
Anf. 23 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	18
§ 11 Svar på interpellation 2016/17:214 om en polishögskola i Rosengård	19
Anf. 24 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	19
Anf. 25 TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	19
Anf. 26 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	20
Anf. 27 TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	21
Anf. 28 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	22
Anf. 29 TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	23
Anf. 30 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	24

§ 12 Svar på interpellation 2016/17:221 om allmänhetens förtroende för polisen.....	24
Anf. 31 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	24
Anf. 32 LARS-ARNE STAXÄNG (M).....	25
Anf. 33 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	26
Anf. 34 LARS-ARNE STAXÄNG (M).....	27
Anf. 35 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	28
Anf. 36 LARS-ARNE STAXÄNG (M).....	29
Anf. 37 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	29
§ 13 Svar på interpellation 2016/17:223 om samhällets beredskap i händelse av kris eller krig	30
Anf. 38 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	30
Anf. 39 ALLAN WIDMAN (L).....	31
Anf. 40 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	32
Anf. 41 ALLAN WIDMAN (L).....	33
Anf. 42 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	34
Anf. 43 ALLAN WIDMAN (L).....	34
Anf. 44 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	35
§ 14 Anmälan om interpellationer	36
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar	36
§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor	37
§ 17 Kammaren åtskildes kl. 11.12.	38